Numer podwójny — Cena egz. 6 zł

Informator Przemysłowy

Rok I. Nr. 3-4.

Kraków, 15 lipca 1945 r.

Wydziału Przemysłowego Urzędu Wojew. w Krakowie

Adres Redakcji — Administracji — Ekspedycji: Kraków — Plac Szczepański 5, pokój 80.
Redakcja i administracja czynna codziennie od godziny 12—15 z wyjątkiem soboty, niedzieli i świąt.

Nowa organizacja przemysłu

Okólnik Nr. Map. 18. MP. 124. Ministra Administracji Publicznej i Min. Przemysłu.

W myśl zasad, na których opiera się opracowywana obecnie organizacja przemysłu, zakłady pracy stanowiące własność państwową, albo znajdujące się pod tymczasowym lub przymusowym zarządem państwowym, a posiadające znaczenie ogólnopaństwowe lub kluczowe dla przemysłu będą objęte Zjednoczeniami Przemysłu, tworzonemi na zasadach branżowych lub branżowo-terytorialnych.

Zjednoczenia te będą podlegały w ramach, które zostaną zakreślone, nadzorowi i kontroli Centralnych Zarządów Przemysłu, posiadających stanowisko równorzędne innym Departamentom Ministerstwa Przemysłu.

Organizacja zakładów pracy państwowych lub znajdujących się pod tymczasowym lub przymusowym zarządem państwowym, a nie objętych powyższemi Zjednoczeniami Przemysłu przedstawiać się będzie następująco:

Przemysł ten zwany poniżej przemysłem miejscowym poddany zostanie w zasadzie pod nadzór i kierownictwo właściwego Wojewody, którego kompetencje w tym zakresie będą bliżej określone, a którego organem w tej dziedzinie będzie Naczelnik Wydziału Przemysłowego Urzędu Wojewódzkiego, mianowany na wniosek Wojewody przez Ministra Przemysłu. Zatwierdzenie planu produkcji i udzielanie ogólnych instrukcji, zaopatrywanie przemysłu miejscowego w surowce i paliwo nie miejscowe; udzielanie instrukcji, co do zbytu artykułów przemysłowych o nie miejscowym znaczeniu należeć będzie do zakresu działania Departamentu Przemysłu Miejscowego Ministerstwa Przemysłu.

Naczelnik Wydziału Przemysłowego będzie miał w ten sam sposób mianowanych dwóch zastępców, z których jeden będzie odpowiedzialny za stan organizacyjny i tok urzędowania właściwego Wydziału Przemysłowego, jako władzy przemysłowej drugiej instancji, działającej w myśl obowiązujących przepisów i instrukcji, a drugi będzie pełnił obowiązki Wojewódzkiego Dyrektora Przemysłu Miejscowego.

Wojewódzkiemu Dyrektorowi Przemysłu Miejscowego będzie podlegała Wojewódzka Dyrekcja Przemysłu Miejscowego, podzielona na odpowiednie oddziały branżowe. Oddziałom branżowym będą podlegały branżowe Wojewódzkie Zjednoczenia Przemysłu Miejscowego. W razie istnienia na terenie Województwa zbyt małej ilości zakładów danej branży, odnośne zakłady zostaną zaliczone decyzją Wojewody do branżowo — najbliższego Wojewódzkiego Zjednoczenia Przemysłu Miejscowego, albo zostaną bezpośrednio podporządkowane Oddziałowi Branżowemu Wojewódzkiej Dyrekcji Przemysłu Miejscowego.

Do zakresu działania Wydziałów Przemysłowych Urzędów Wojewódzkich będzie należało również roztaczanie opieki nad przemysłem spółdzielczym oraz prywatnym, w kierunku zapewnienia temuż przemysłowi warunków należytego rozwoju.

W starostwach będą utworzone na analogicznych zasadach Referaty Przemysłowe i z kolei Powiatowe Dyrekcje Przemysłu Miejscowego, którym podporządkowane będą te zpośród zakładów pracy państwowych lub znajdujących się pod zarządem państwowym, które ze względu na swoje ograniczone możliwości produkcji nie zostały podporządkowane innym organizacjom przemysłu, do tych referatów przemysłowych stosować się będą odpowiednie postanowienia dotyczące organizacji Wydziałów przemysłowych Urzędów Wojewódzkich, z tym, że kierownika Referatu Przemysłowego Starostwa oraz obu jego zastępców będzie mianował Wojewoda na wniosek Naczelnika Wydziału Przemysłowego Urzędu Wojewódzkiego.

Zarządzenia, o których mowa w niniejszym okólniku, odnoszą się wyłącznie do zakładów pracy podlegających obecnie Ministerstwu Przemysłu i nie stosują się do zakładów podlegającym innym Ministerstwom np. do zakładów przemysłu spożywczego podlegających Ministerstwu Aprowizacji i Handlu, do zakładów przemysłu drzewnego, o ile podlegają one Naczelnej Dyrekcji Lasów Państwowych, do zakładów przemysłowych podlegających Ministerstwu Rolnictwa i Reform Rolnych do przedsiębiorstw monopolowych i t. d. w nadsyłanych wykazach i projektach należy zatym uwzględnić wyłącznie zakłady, podlegające Ministerstwu Przemysłu.

Wdrożona niniejszym okólnikiem akcja, jak również zaliczenie zakładów pracy, czy to do zjednoczenia przemysłu, czy też do Wojewódzkiego Zjednoczenia Przemysłu Miejscowego, nie stoi na przeszkodzie w jego reprywatyzacji wzgl. wydzierżawieniu spółdzielniom lub innym osobom postronnym w ramach obowiązujących przepisów i zarządzeń. W obu wymienionych wypadkach następuje automatycznie wyłączenie odnośnego zakładu pracy ze Zjednoczenia.

Przy opracowaniu projektów zaliczenia Zakładów Przemysłowych, należy w pierwszym rzędzie zwrócić uwagę na charakter produkcji i danego zakładu pracy, a w szczególności, czy posiada on znaczenie ogólno państwowe lub kluczowe dla przemysłu, czy to ze względu na ilość zatrudnionych robotników, czy też z uwagi na rodzaj i wartość produkcji. Zakłady Przemysłowe zatrudniające mniej niż 5o robotników winny być w zasadzie zaliczone do Wojewódzkich Zjednoczeń Przemysłu Miejscowego, z wyjątkiem jednak takich zakładów, jak zakłady optyczne, narzędzi precyzyjnych, instrumentów pomiarowych itp., których znaczenie kluczowe dla przemysłu jest oczywiste.

Zakłady przemysłowe o charakterze wybitnie lokalnym jak np. żwirownie będą zaliczone do Zjednoczeń Przemysłu Miejscowego, chociażby nawet zatrudniały więcej jak 5o robotników. To samo odnosi się do cegielni, pracujących sezonowo, a zatrudniających w okresie sezonowego nasilenia produkcji więcej niż 5o robotników.

Z TREŚCI NUMERU: Nowa organizacja przemysłu Gospodarka planowa w ZSRR. — Wolność przemysłowa. — Ustawa o majątkach porzuconych.— Wybory do Rad Zakładowych — Rozgraniczenie kompetencji Dyrektorów Zakładów i Rad Zakład Wczasy pracownicze — Kredyty i finanse — Dział transportowy — Sprawy handlowe — Z Izby przemysł.-handl. — Wydzierżawianie przedsiębiorstw Przegląd branżowy — Kronika — Skrzynka pytań.

Gospodarka planowa w ZSRR.

W Związku Radzieckim wszystkie środki produkcji są uspołecznione. Ogromna ich część należy do państwa. Reszta do kooperatyw rolniczych i przemysłowych. Skoro środki produkcji należą do społeczeństwa, to ostatnie musi uregulować korzystanie z nich według określonego planu. Skoro produkcja również należy do społeczeństwa, to ono musi produkować i produkcję tę rozprowadzić wśród ludności również według określonego planu. Plan ustala związek między poszczególnymi gałęziami i dziedzinami gospodarki narodowej.

Plan — to nie jest dowolne zgrupowanie cyfr, lecz naukowo opracowana dyrektywa dla gospodarki narodowej. Plan uwzględnia obiektywne możliwości, środki materialne, niezbędne rezerwy, wewnętrzne i zewnętrzne (międzynarodowe) warunki rozwoju gospodarczego. Plan organizuje prace wielu tysięcy przedsiębiorstw i dziesiątków milionów ludzi na przestrzeni całego państwa. On wysuwa przed pracującymi określone zadania i mobilizuje ich dla wykonania tych zadań.

Planowy charakter radzieckiej ekonomii utrwalony został w konstytucji ZSRR, w której jest powiedziane: „Życie gospodarcze ZSRR jest określane i kierowane ogólnopaństwowym gospodarczym planem w celu powiększenia bogactwa społecznego, podniesienia materialnego i kulturalnego poziomu mas, wzmocnienia niezależności ZSRR i podniesienia jego obronności".

Gospodarczy plan obejmuje zadania z dziedziny produkcji i rozdziału produktów, z dziedziny transportu, zadania kulturalne, z obrotu towarowego i finansowania gospodarki narodowej.

Metodą zasadniczą, która leży u podstaw gospodarki planowej jest bilansowanie, przy pomocy którego ustala się ścisły związek oddzielnych gałęzi i dziedzin gospodarki narodowej między sobą.

W radzieckiej gospodarce planowej największą rolę grają przemysły: metalowy, budowy maszyn, elektryczny, materiałów budowlanych, bawełniany, węglowy i t. d. Najgłówniejszym bilansem jest budżet państwowy, po przez który przechodzą wszystkie sumy wyasygnowane na gospodarkę narodową, na kulturalną pracę i obronę kraju. Ten system bilansów pozwala ujawnić, w jakim stopniu plany w poszczególnych dziedzinach zostały wykonane, jakie są braki i jakie należy przedsięwziąć środki, żeby daną dziedzinę albo gałąź przemysłu lepiej zaopatrzyć w surowce lub usprawnić jej funkcjonowanie.

Przy Radzie Komisarzy Ludowych ZSRR (tak nazywa się Rząd Radziecki) i przy rządach poszczególnych republik związkowych istnieją specjalne państwowe komisje planowania, które opracowują i przekładają swojemu rządowi plany roczne, półroczne i kwartalne. Te same komisje sprawdzają wykonanie planów.

Ten system planowania okazał się nie tylko skutecznym środkiem dla szybkiej odbudowy kraju przed wojną, ale i dla prowadzenia gospodarki wojennej. Pozwolił on zmobilizować szybko wszystkie środki techniczne i rezerwy niezbędne dla przetrwania pierwszego okresu natarcia wroga i przygotować Związek Radziecki do ostatecznej rozgrywki z faszyzmem i całkowitego rozgromienia Niemiec.

Wolność przemysłowa

Notatka niniejsza ma na celu poinformowanie zainteresowanych o obecnie obowiązujących przepisach w powyższym zakresie życia gospodarczego.

Podstawowym prawem, regulującym zagadnienia przemysłu, handlu i rzemiosła na terenie R. P. jest rozporządzenie Prez. R. P. z dnia 7 czerwca 1927 r. Dz. U. 53/468 w brzmieniu ustaw z dnia 17. III. 1932, Dz. U. 29/293, z dnia 24. III. 1933 r. Dz. U. 25/2o9, z dnia 1o. III. 1934, Dz. U. 4o/35o i z dnia 8. VIII. 1938 Dz. U. 69/463, a zwane w praktyce prawem przemysłowym. Naczelną zasadą powyższego prawa jest zasada t. zw. „wolności przemysłowej". W praktyce wyraża się o tym, że każdy obywatel chcący otworzyć przedsiębiorstwo ma obowiązek tylko donieść o otwarciu władzy przemysłowej I. instancji (art. 7 wspomnianego rozporządzenia), którą jest starosta, lub też w miastach wydzielonych Zarząd Miejski. Zgłoszenia takiego dokonywuje się na specjalnych formularzach.

Od zasady wolności przemysłowej istnieje wyjątek na rzecz t. zw. przemysłów koncesjonowanych, które wymagają koncesji jużto ze względu na bezpieczeństwo Państwa, jużto ze względu na porządek publiczny. Przemysły koncesjonowane można podzielić na 2 grupy. Do pierwszej grupy zaliczamy te przemysły, do prowadzenia których wymaga się od petenta wykazania odpowiedniego uzdolnienia zawodowego. Są to: 1) zakłady instalacyjne, 2) zakłady kominiarskie, 3) wyrób materiałów wybuchowych, 4) wyrób broni i amunicji, 5) przedsiębiorstwa trudniące się dochodzeniem roszczeń, powstających z umowy o przewóz towarów, 6) przedsiębiorstwa wyrobu syntetycznych barwików, służących do wyrobu barwników syntetycznych i materiałów wybuchowych.

Specjalne rozporządzenia Min. P. i H. określają w jaki sposób udowadnia się odpowiednią umiejętność zawodową. Najczęściej spotykamy się z wymogiem ukończenia specjalnej szkoły zawodowej średniej lub wyższej, oraz wykazaniem odpowiedniej praktyki z danego działu przemysłu.

Drugą grupę przemysłów koncesjonowanych stanowią przemysły, do wykonywania których nie potrzeba wykazania specjalnej umiejętności zawodowej. Są to następujące przemysły: 1) wyrób i sprzedaż statków powietrznych, 2) przemysł gospodni (hotele itp.), 3) przedsiębiorstwa pośredniczące w nabywaniu biletów podróży, 4) handel starzyzną, 5) sale licytacyjne, 6) przemysł oprawczy (rakarski), 7) wyrób kwasu azotowego, 8) przemysł tragarzy w miastach określonych rozporządzeniem Min. P. i H., 9) przeróbka nafty (ust. austr.).

Nie należy mylić z przemysłem koncesjonowanym, przemysłu, który może być prowadzony tylko w miejscu i zabudowaniach, których urządzenie będzie zatwierdzone przez władze przemysłowe (art. 14). Chodzi tutaj ustawodawcy o usunięcie z obrębu dzielnic mieszkalnych tych zakładów przemysłowych, które mogłyby narażać okolicznych mieszkańców na szkodę materialną lub chorobę z powodu hałasu, wyziewów, ścieków itp.

Ponadto podnieść należy (art. 144), że prowadzić przemysł rzemieślniczy można dopiero po udowodnieniu wobec władzy przemysłowej I. instancji posiadania uzdolnienia zawodowego do prowadzenia danego rzemiosła. Przepis tego artykułu nie narusza jednak zasady wolności przemysłowej, ponieważ każdy, kto zadośćuczyni temu warunkowi może przemysł prowadzić bez względu na inne cechy osobiste, które w tym wypadku kontroli władz nie podlegają.

Nakoniec należy zaznaczyć, że art. 6. Prawa Przemysłowego zastrzega ważność różnych innych ustaw, które mogą nakładać na przedsiębiorstwa przemysłowe różne obowiązki, a także poddawać je pewnym ograniczeniom. Prawo przemysłowe wskazuje tutaj na przepisy z zakresu prawa skarbowego, na przepisy policyjne, budowlane, wodne, sanitarne, weterynaryjne itd.

Mgr. J. Sz.

Ustawa
o majątkach opuszczonych i porzuconych

Na liczne zapytania zainteresowanych w sprawie zmiany ustawy o majątkach opuszczonych podajemy w całości tekst ustawy obecnie obowiązującej.

Redakcja.

DZIAŁ I.
Przepisy ogólne.

Art. 1. § 1. Wszelki majątek ruchomy lub nieruchomy, który w związku z wojną rozpoczętą 1 września 1939 r. nie znajduje się w posiadaniu właściciela, jego prawnych następców lub osób prawa ich reprezentujących jest majątkiem opuszczonym w rozumieniu niniejszej ustawy.

§ 2. Uważa się również za opuszczony majątek ruchomy lub nieruchomy, będący w posiadaniu osób trzecich na podstawie umowy zawartej z właścicielem, jego prawnymi następcami, osobami prawa ich reprezentującymi lub działającymi w interesie tych osób, o ile umowa ta miała na celu uchronienie tego majątku od utraty w związku z wojną lub okupacją.

§ 3. Przepis § 2. ma zastosowanie także do wszystkich wypadków, gdy posiadacz majątku wywodzi swe prawa od osób, które w kolejnym następstwie opierają swe prawa na pierwotnej umowie, określonej w § 2. niniejszego artykułu.

Art. 2. § 1. Wszelki majątek ruchomy lub nieruchomy, który był własnością lub w posiadaniu państwa niemieckiego, a w chwili wejścia w życie niniejszego dekretu nie został jeszcze objęty przez organa państwowe lub samorządowe, majątek obywateli niemieckich lub osób, które zbiegły do nieprzyjaciela, jest majątkiem porzuconym w rozumieniu niniejszej ustawy.

§ 2. Majątek wymieniony w § 1. uważa się za porzucony również w tym wypadku,

gdy znajduje się w posiadaniu lub zarządzie osób trzecich.

§ 3. Nie jest uważany za porzucony majątek, który został zajęty lub skonfiskowany przez byłe władze okupacyjne, majątek taki uważa się za opuszczony.

Art. 3. § 1. Nieważne są wszelkie umowy w przedmiocie majątku opuszczonego zawarte z byłymi władzami okupacyjnymi lub instytucjami i osobami działającymi z ramienia tych władz, jak również umowy, określone w art. 1. § 2. i 3.

§ 2. Nieważne są wszelkie akty, zdziałane w odniesieniu do majątku porzuconego celem uchronienia go od objęcia przez zarząd państwowy.

Art. 4. § 1. Nabywca majątku opuszczonego lub porzuconego, do którego odnosi się przepis art. § 1 lub § 2, jest posiadaczem złej wiary i nie ma prawa żądania zwrotu dokonanych przez siebie nakładów, choćby przez to wartość substancji majątkowej wzrosła. Jest posiadaczem złej wiary i wówczas, gdy tytuł swój wywodzi od osoby wpisanej do ksiąg hipotecznych (gruntowych), jeżeli osoba ta lub jej poprzednicy zawarli umowy lub akty, których dotyczy art. 3.

§ 2. Państwo, instytucje publiczne i przedsiębiorstwa użyteczności publicznej mają prawo żądania zwrotu jedynie tych nakładów, których dokonały same z własnych funduszów do wysokości wzrostu wartości majątku.

§ 3. Od nabywcy złej wiary (§ 1.) można poszukać zwrotu dochodów faktycznie przez niego osiągniętych za cały czas posiadania majątku.

DZIAŁ II.

Tymczasowy Zarząd Państwowy majątków opuszczonych i porzuconych.

Art. 5. Dla sprawowania zarządu majątków opuszczonych tworzy się przy Ministerstwie Skarbu Główny Urząd Tymczasowego Zarządu Państwowego, którego budżet objęty jest budżetem Ministerstwa Skarbu.

Tymczasowy Zarząd Państwowy ma osobowość prawną.

Art. 6. § 1. Główny Urząd Tymczasowego Zarządu Państwowego podlega Ministrowi Skarbu.

§ 2. Na czele Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego stoi dyrektor, którego mianuje i zwalnia Minister Skarbu.

Do zakresu działania dyrektora Głównego Urzędu Tymczasowego należy ogólne kierownictwo sprawami tego urzędu.

§ 3. Zastępcę dyrektora Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego mianuje i zwalnia na wniosek dyrektora Minister Skarbu, pozostałych urzędników mianuje i zwalnia dyrektor.

Art. 7. Główny Urząd Tymczasowego Zarządu Państwowego wykonuje swe funkcje przez wojewódzkie oddziały Tymczasowego Zaządu Państw., wydzielone z administracji ogólnej, które mianują dla poszczególnych majątków opuszczonych lub porzuconych, względnie dla kilku majątków łącznie swych zarządców.

Art. 8. Wewnętrzną organizację Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego określi Minister Skarbu, który również wyda na wniosek dyrektora Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego szczegółowe przepisy oraz instrukcje, ustalające zakres uprawnień i tryb postępowania wojewódzkich oddziałów Tymczasowego Zarządu Państwowego i zarządców.

Art. 9. Główny Urząd Tymczasowego Zarządu Państwowego uzgadnia swą działalność z poszczególnymi ministerstwami w sprawach należących do zakresu działania tych ministerstw.

Art. 1o. Każda władza państwowa, samorządowa lub osoba prywatna, powziąwszy wiadomość o majątku, który jest opuszczony lub porzucony, winna o tym niezwłocznie zawiadomić oddział wojewódzki Tymczasowego Zarządu Państwowego.

Art. 11. § 1. Każdy, kto sprawował z ramienia byłych władz okupacyjnych zarząd przymusowy, komisaryczny lub powierniczy, jak również każdy, kto jest w posiadaniu lub sprawuje faktyczny zarząd majątków opuszczonych lub porzuconych w rozumieniu niniejszej ustawy, winien niezwłocznie zgłosić te majątki łącznie z wszelkimi rachunkami i dowodami oraz gotowizną, znajdującą się w jego rękach, wojewódzkiemu oddziałowi Tymczasowego Zarządu Państwowego.

§ 2. Kto postępuje wbrew przepisowi § 1, ulega karze więzienia do lat 5-ciu i grzywnie do 2oo.ooo zł. Właściwymi do orzekania w tych sprawach są sądy okręgowe miejsca siedziby wojewódzkiego oddziału Tymczasowego Zarządu Państwowego, na którego obszarze znajduje się majątek opuszczony lub porzucony.

Art. 12. Gdy przed objęciem przez Tymczasowy Zarząd Państwowy zajdzie potrzeba wykonania natychmiastowych zarządzeń w celu ochrony majątków, o których mowa w niniejszej ustawie, najbliższa władza państwowa lub samorządowa przedsiębierze niezbędne środki, zawiadamiając o tym niezwłocznie właściwy wojewódzki oddział Tymczasowego Zarządu Państwowoego.

Art. 13. § 1. Osoby prawne prawa publicznego, instytucje społeczne, organizacje kulturalne i oświatowe oraz organizacje pomocy dla grup ludności szczególnie prześladowanych przez okupanta, mogą wystąpić do Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego z wnioskiem o oddanie im w zarząd i użytkowanie niektórych majątków opuszczonych lub porzuconych. Przy wydawaniu decyzji w tych sprawach należy mieć na względzie interes publiczny, użyteczność społeczną oraz potrzeby, jak również związek, jaki łączy właścicieli majątku opuszczonego z celami i zadaniami wnioskodawców.

§ 2. Od decyzji Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego służy w terminie 14-dniowym odwołanie do Ministra Skarbu, którego decyzja jest ostateczna.

§ 3. Oddanie w zarząd i użytkowanie majątków osobom i instytucjom wymienionym w § 1, nie narusza praw osób. którym w myśl przepisów niniejszej ustawy może być przywrócone posiadanie tych majątków.

Art. 14. § 1. Na wniosek interesowanych Ministrów Główny Urząd Tymczasowego Zarządu Państwowego przekaże odnośnemu Ministrowi zarząd przedsiębiorstw przemysłowych lub handlowych, objętych wnioskiem.

§ 2. Przejęcie przez odnośne Ministerstwo pod zarząd przedsiębiorstw wymienionych w § 1, w niczym nie narusza przepisów niniejszej ustawy co do trybu postępowania w sprawach o przywrócenie posiadania ani też praw osób, które mogą żądać przywrócenia im posiadania majątku.

Art. 15. § 1. Zarząd gospodarstw rolnych, stanowiących majątek opuszczony lub porzucony, wojewódzki oddział Tymczasowego Zarządu Państwowego przekaże władzom rolnym.

§ 2. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu ustali tryb zarządu tych gospodarstw a w szczególności warunki na jakich gospodarstwa te mogą być wydzierżawione.

Art. 16. Koszty zarządu majątków opuszczonych lub porzuconych obciążają te majątki.

Art. 17. § 1. Wszelkie wpływy, osiągane z zarządzanego majątku opuszczonego po potrąceniu wydatków bieżących, organa Tymczasowego Zarządu Państwowego składać beda na specjalny rachunek danego majątku do państwowej instytucji bankowej, wskazanej w instrukcji (art. 8).

§ 2. Wszelkie wpływy, osiągane z zarządzanego majątku porzuconego po potrąceniu wydatków bieżących, organa Tymczasowego Zarządu Państwowego składać będą na rachunek Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego do kasy skarbowej lub państwowej instytucji bankowej wskazanej w instrukcji (art. 8), jako dochód Skarbu Państwa.

Art. 18. § 1. Istniejący dotychczas „Tymczasowy Zarząd Państwowy nad Nieruchomościami" ulega likwidacji i majątki przezeń zarządzane przechodzą pod zarząd utworzonego niniejszą ustawą Głównego Urzędu Tymczasowego Zarządu Państwowego.

§ 2. Tryb likwidacji i przejęcia agend dotychczasowego „Tymczasowego Zarządu Państwowego nad Nieruchomościami" ustali w drodze specjalnego zarządzenia Minister Skarbu.

DZIAŁ III.

Przywrócenie posiadania majątków opuszczonych.

Art. 19. Właścicielowi majątku opuszczonego należy na jego wniosek przywrócić posiadanie tego majątku, niezależnie od tego, w czyim posiadaniu majątek ten się znajduje.

Art. 2o. Gdy właściciel jest nieobecny, przywrócenia posiadania mogą żądać jego krewni w linii prostej (zstępni i wstępni, również dzieci nieślubne), bracia i siostry oraz małżonek. Małżonek może żądać wprowadzenia w posiadanie, bez względu na to, czy związek małżeński został zawarty w formie prawem przepisanej.

Art. 21. Osobom, które były uprawnione do łącznego posiadania będzie przywrócone łączne posiadanie majątku opuszczonego.

Art. 22. Osobom, którym zostanie przywrócone posiadanie majątku opuszczonego w trybie niniejszej ustawy, służy tylko zarząd i użytkowanie tego majątku.

Art. 23. § 1. Sąd grodzki miejsca, w którym opuszczony majątek znajduje się, jest właściwy do rozpoznania wniosku o wprowadzenie w posiadanie.

§ 2. Postępowanie toczy się według przepisów kpc., o ile przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

Art. 24. § 1. Sąd grodzki po otrzymaniu wniosku o wprowadzenie w posiadanie niezwłocznie podaje o tym do wiadomości przez wywieszenie zawiadomienia w loka-

lu sądu, zaznaczając równocześnie termin rozprawy ustnej, nie później niż na dwudziesty pierwszy dzień, licząc od daty otrzymania wniosku.

§ 2. Na rozprawę wezwać należy wnioskodawców, właściwy oddział Tymczasowego Zarządu Państwowego, a gdy chodzi o gospodarstwa rolne — powiatowe władze rolne, zarząd powiatowy Związku Samopomocy Chłopskiej, inne władze lub instytucje, które sprawują zarząd majątku (art. 13 i 14) oraz osoby, które zgłosiły do majątku swoje prawa, lub znajdują się w jego posiadaniu.

Przepis art. 386 § 1. kpc. nie będzie stosowany.

§ 3. W wypadku, gdy z wnioskiem o przywrócenie posiadania majątku występują osoby, wymienione w art. 2o, zarzut, że właściciel lub osoby posiadające równe lub lepsze prawa do tego majątku żyją, może być podniesiony wyłącznie przez właściciela lub osoby roszczące sobie te prawa.

Art. 25. § 1. Nikt nie może być wprowadzony w posiadanie majątku, który ma szczególne znaczenie dla interesów Państwa.

§ 2. Wniosek o wyłączenie w myśl § 1. majątku spod działania niniejszej ustawy Tymczasowy Zarząd Państwowy, a w stosunku do gospodarstw rolnych wojewódzki urząd ziemski, może zgłosić aż do zamknięcia postępowania w sprawie. Wniosek taki powinien być zgłoszony na piśmie i umotywowany.

§ 3. Strona może przeciw wnioskowi w terminie 7-dniowym od daty zawiadomienia jej o tym wniosku wnieść sprzeciw do Ministra Skarbu, względnie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, których decyzje są ostateczne, niezaskarżalne i wiążące dla sądu. W razie wniesienia sprzeciwu sąd wstrzymuje postępowanie do czasu rozstrzygnięcia sprzeciwu. W braku sprzeciwu, wniosek o wyłączenie jest dla sądu wiążący.

Art. 26. § 1. Sąd zarządza takie postępowanie dowodowe, jakie uzna za wskazane, oraz przeprowadza z urzędu wszelkie dowody, jakie okażą się konieczne dla wyjaśnienia sprawy.

§ 2. W braku dokumentów wymaganych przez obowiązujące przepisy prawa cywilnego, sąd ustala odnośne okoliczności wszelkimi dowodami w szczególności w drodze dowodu ze świadków oraz z przesłuchania stron.

§ 3. Sąd nie jest związany w zakresie postępowania, o którym mowa w niniejszym artykule, wnioskami i oświadczeniami stron z wyjątkiem wypadku, przewidzianego w art. 25.

Art. 27. § 1. Sąd orzeka w postanowieniu, czy i kto ma być wprowadzony w posiadanie majątku opuszczonego.

§ 2. Postanowienie sądu jest natychmiast wykonalne.

§ 3. Sąd wydaje postanowienie najdalej w ciągu 6-ciu tygodni od daty wpłynięcia wniosku. W wypadku wniesienia sprzeciwu przewidzianego w art. 25. § 3. termin ten liczy się od daty doręczenia sądowi decyzji Ministra.

Art. 28. Zażalenia na postanowienia sądu rozpoznaje sąd okręgowy w składzie trzech sędziów na posiedzeniu jawnym.

Art. 29. W sprawach objętych niniejszym postępowaniem kasacja nie służy.

Art. 3o. Postępowanie w sprawie wolne jest od kosztów sądowych.

Art. 31. § 1. Na zasadzie tytułu wykonawczego właściwy wojewódzki oddział Tymczasowego Zarządu Państwowego wprowadzi osobę uprawnioną w posiadanie majątku i wyda jej wszelkie, dotyczące tego majątku: księgi, rachunki, wykazy i t. p. oraz przypadającą jej gotowiznę najdalej w ciągu 7 dni od daty złożenia wniosku. To samo dotyczy wypadków, w których majątek został przekazany innym urzędom lub instytucjom, w szczególności w wypadkach przewidzianych w art. 13, 14 i 15.

Ewentualne spory z tytułu rozliczenia rozstrzygane będą na drodze postępowania sądowego.

§ 2. Jeżeli majątek, którego dotyczy orzeczenie w przedmiocie przywrócenia posiadania, znajduje się w rękach osoby trzeciej, właściwy wojewódzki oddział Tymczasowego Zarządu Państwowego obejmie niezwłocznie na zasadzie postanowienia, o którym mowa w art. 27, odnośny majątek i przywróci osobie uprawnionej posiadanie w terminie przewidzianym w § 1. niniejszego artykułu z jednoczesnym usunięciem wszystkich osób, które nie są uprawnione do posiadania majątku w myśl przepisów niniejszej ustawy.

§ 3. W stosunku do gospodarstw rolnych czynności wojewódzkiego oddziału Tymczasowego Zarządu Państwowego spełnia powiatowy urząd ziemski.

Art. 32. Przywrócenie posiadania na zasadzie orzeczenia sądu nastąpi bez względu na to, czy roszczenia przedsiębiorstw, instytucji lub państwa, które w myśl przepisów niniejszego dekretu są uprawnione do dochodzenia przypadających im należności (art. 4) zostały zaspokojone przed wykonaniem orzeczenia.

Art. 33. § 1. Gdyby w przedmiocie roszczeń, o których mowa w art. 32, nastąpiła ugoda między interesowanymi w toku postępowania przed sądem, postanowienie w przedmiocie przywrócenia posiadania ustali wysokość i sposób zapłaty tych roszczeń na warunkach zawartej ugody.

§ 2. W razie nie dojścia do ugody przewidzianej w § 1, strony odesłane zostaną, celem rozstrzygnięcia wzajemnych pretensyj, na drogę procesu sądowego na zasadach ogólnych.

§ 3. W przypadku, przewidzianym w § 2, uprawnieni z mocy przepisów niniejszej ustawy do dochodzenia swych roszczeń (art. 4) mogą w toku postępowania przed sądem grodzkim o przywrócenie posiadania zgłosić swe wierzytelności. Przysługiwać im będzie wówczas przywilej przed wszystkimi innymi zobowiązaniami osoby, której przywrócono posiadanie majątku, z wyjątkiem zobowiązań zabezpieczonych hipotecznie przed datą objęcia zarządu przez wyżej wymienione osoby lub instytucje. Przywilej ten służyć będzie zgłoszonym wierzytelnościom z równym między nimi pierwszeństwem.

Art. 34. Prawomocne postanowienie sądu o wprowadzeniu w posiadanie nieruchomości, mającej urządzoną księgę hipoteczną (gruntowna), ulega ujawnieniu w tej księdze, prawomocne zaś postanowienie o wprowadzeniu w posiadanie zarejestrowanego przedsiębiorstwa handlowego ulega ujawnieniu we właściwym rejestrze handlowym.

Art. 35. § 1. Prawomocne orzeczenie w przedmiocie przywrócenia posiadania nie przesądza prawa własności majątku.

§ 2. Do czasu ustalenia tytułu własności majątku mogą inne osoby, mające równe lub lepsze prawa, żądać uchylenia lub zmiany postanowienia w przedmiocie przywrócenia posiadania w trybie ustalonym przepisami niniejszej ustawy.

Art. 36. § 1. Osoby, którym przywrócono posiadanie, nabywają tytuł własności majątku przez przedawnienie (zasiedzenie) 1o-cioletnie, licząc od daty uprawomocnienia się postanowienia w przedmiocie przywrócenia posiadania.

§ 2. Na żądanie osoby interesowanej sąd grodzki miejsca położenia majątku stwierdza nabycie tytułu własności w drodze postępowania niespornego. Orzeczenie sądu stanowi tytuł do przepisania własności nieruchomości w księdze hipotecznej (gruntowej).

Art. 37. Skarb Państwa, względnie osoby lub instytucje, o których mowa w art. 14, nabywają tytuł własności majątków opuszczonych:

a) co do nieruchomości — z upływem lat 2o,

b) co do ruchomości — z upływem lat 1o licząc od końca roku kalendarzowego, w którym wojna została ukończona,

c) co do dochodów — z upływem lat 5 licząc od końca roku, w którym zostały pobrane.

Art. 38. Skarb Państwa, względnie osoby lub instytucje, o których mowa w art. 14, nabywają tytuł własności majątków porzuconych z upływem lat 5, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym wojna ukończona została.

DZIAŁ IV.

Przepisy przejściowe.

Art. 39. Prawomocne orzeczenia władz sądowych lub administracyjnych wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy w niczym nie naruszają praw osób, które na zasadzie przepisów tej ustawy mogą żądać przywrócenia posiadania majątku.

Art. 4o. Przepisy niniejszej ustawy mają zastosowanie również do spraw toczących się przed sądami lub urzędami w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, a jeszcze nie zakończonych prawomocnym orzeczeniem.

Art. 41. Postępowanie sądowe o przywrócenie posiadania majątku, wszczęte na wniosek krewnych właściciela nie wyszczególnionych w art. 2o, umarza się z urzędu.

DZIAŁ V.

Przepisy końcowe.

Art. 42. Przepisy niniejszej ustawy nie naruszają postanowień dekretu z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 13 z 1945 r.), dekretu z dnia 14 grudnia 1944 r. o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 15, poz. 82) ani innych przepisów prawa, na podstawie których Państwo może dokonać wywłaszczenia majątku, ustanowić przymusowy zarząd lub inne ograniczenia prawa własności albo posiadania.

Art. 43. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrom: Skarbu, Sprawiedliwości, Przemysłu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Aprowizacji i Handlu.

Art. 44. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Sprawy robotnicze

Wybory do Rad Zakładowych

Dekret z dnia 6 lutego 1945 r. o utworzeniu Rad Zakładowych wszedł w życie w dniu 20 maja br. We wszystkich zakładach pracy, zatrudniających powyżej 20 pracowników, powołane w drodze wyborów Rady Zakładowe działać będą na podstawie przepisów dekretu z dnia 6 lutego; w zakładach pracy mniejszych, zatrudniających od 5 do 20 pracowników, wybrani zostaną delegaci jako prawni przedstawiciele pracowników tych Zakładów.

PRZEPISY WYBORCZE

Jak przeprowadzane będą wybory delegatów i Rad Zakładowych, tych nowych organów ruchu zawodowego na terenie zakładów pracy? Sposób powoływania przedstawicielstwa pracowniczego w zakładach pracy normują przepisy dekretu (art. art. 8—20) oraz regulamin wyborczy, wydany przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Wybory członków Rady Zakładowej odbywają się w głosowaniu bezpośrednim, tajnym i proporcjonalnym; wybory delegata odbywają się w głosowaniu bezpośrednim i tajnym zwykłą większością głosów. Głosowanie proporcjonalne przy wyborze Rady Zakładowej ma na celu zapewnienie reprezentacji w Radzie Zakładowej pracownikom wszystkich działów (oddziałów, warsztatów, biur) zakładu pracy.

Czynne prawo wyborcze przysługuje wszystkim pracownikom danego zakładu pracy. Bierne prawo wyborcze uzależnione jest od 3 warunków: kandydat na delegata lub członka Rady Zakładowej:

1) Musi mieć ukończony 18-ty rok życia,
2) musi być zatrudniony w danym zakładzie pracy co najmniej od 3 miesięcy,
3) musi być członkiem organizacji zawodowej przynajmniej od roku.

W uwzględnieniu zwłaszcza obecnych okoliczności, gdy nasze życie gospodarcze dopiero się odradza po zawierusze wojennej, a nasz ruch zawodowy odrodzony po okupacji znajduje się jeszcze w stadium rozszerzania swego zasięgu organizacyjnego, gdy do uruchamianych fabryk i warsztatów napływają wielkie masy robotników, którzy lata całe przebywali w obozach niemieckich lub na przymusowej emigracji w Niemczech, i wobec tego ścisłe stosowanie wyliczonych powyżej 3 warunków biernego prawa wyborczego mogłoby spowodować znaczne trudności w kształtowaniu Rad Zakładowych, dekret upoważnił Ministra Pracy i Opieki Społecznej od udzielania zazwoleń na odstępstwa od warunków biernego prawa wyborczego — w wypadkach szczególnie uzasadnionych. Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej udzieliło w tej sprawie instrukcyj Inspektorom Pracy, którzy odstępstwa od ustawowych warunków biernego prawa wyborczego czynić będą na wniosek organizacyj Zawodowych.

Pierwsze wybory Rady Zakładowej lub delegata zarządzane będą przez Obwodowego Inspektora Pracy. Zarządzenie wyborów przez Obwodowego Inspektora Pracy następuje wszakże nie z własnej inicjatywy Obwodowego Inspektora Pracy, lecz musi być poprzedzone odpowiednim wnioskiem, który zgłosić winien zarząd związku zawodowego, obejmującego dany zakład pracy. Ten przepis dekretu, akcentujący rolę pracowniczej organizacji zawodowej przy tworzeniu Rad Zakładowych, kierownicze funkcje przy przeprowadzaniu pierwszych wyborów Rad Zakładowych i delegatów powierza zarządom miejscowych oddziałów naszych związków zawodowych, nakładając równocześnie na zarządy oddziałów odpowiedzialność za planowe przeprowadzenie kampanii wyborczej we wszystkich zakładach pracy w gałęziach na terenie objętym zakresem działalności danego związku zawodowego.

By kampanię pierwszych wyborów do organów przedstawicielstwa pracowniczego należycie i planowo przeprowadzić, powinien każdy miejscowy zarząd oddziału związku zawodowego zawczasu poczynić odpowiednie staranne przygotowania organizacyjne.

Równocześnie z zarządzeniem wyborów Rady Zakładowej w danym zakładzie pracy Obwodowy Inspektor Pracy powołuje dla przeprowadzenia tych wyborów Komisję Wyborczą. Komisja Wyborcza składać się ma z 3 osób: delegata organizacji zawodowej jako przewodniczącego oraz 2 pracowników danego zakładu pracy jako członków. A więc, równocześnie ze zgłoszeniem do Obwodowego Inspektora Pracy wniosku o zarządzeniu wyborów w danym zakładzie, zarząd miejscowego oddziału związku zawodowego powinien przedłożyć kandydatury na członków Komisji Wyborczej, zwłaszcza zaś na jej przewodniczącego, którym ma być delegat Związku. Zarządy związków, opracowując plan kampanii wyborczej do Rad Zakładowych, powinny przeto zawczasu ustalić kandydatury na członków komisyj wyborczych, a zwłaszcza na przewodniczących, dla każdego zakładu pracy. Jeśli idzie o zakłady mniejsze, w których wybierany jest delegat, to Obwodowy Inspektor Pracy, zarządzając pierwsze wybory, powołuje równocześnie jednego pracownika jako kierownika wyborów. I w takim przypadku Zarząd związku zawodowego powinien zawczasu upatrzeć z pośród pracowników danego zakładu odpowiedniego kandydata na kierownika wyborów.

Funkcje Obwodowego Inspektora Pracy w zakresie zarządzania wyborów i powoływania komisyj wyborczych lub kierowników wyborów mają zastosowanie jedynie przy pierwszych wyborach. Następne wybory zarządza ustępująca Rada Zakładowa, która najpóźniej na dwa tygodnie przed upływem swej kadencji (kadencja Rady Zakładowej lub delegata trwa jeden rok) powołuje Komisję Wyborczą w składzie 3 pracowników. W mniejszych zakładach pracy, w których funkcje przedstawicielstwa pracowniczego pełni delegat, następne wybory zarządza ustępujący delegat najpóźniej na tydzień przed upływem swej kadencji.

Do zadań Komisji Wyborczej lub kierownika wyborów należy przygotowanie i kierownictwo wyborami, a w szczególności oznaczenie terminu wyborów, ustalenie wykazu wyborców, ustalenie liczby członków Rady Zakładowej (jak wiadomo, liczba członków Rady zależna jest od liczby pracowników danego zakładu pracy — patrz art. 7 dekretu), ustalenie list kandydatów lub poszczególnych kandydatur, kierownictwo zebraniem wyborczym, obliczanie głosów, podział mandatów i ogłoszenie wyniku wyborów.

Posiedzenia Komisji Wyborczej zwołuje jej przewodniczący. Uchwały Komisji zapadają zwykłą większością głosów, przy czym przewodniczący posiada prawo głosu na równi z członkami Komisji.

Komisja Wyborcza zarządza natychmiast po jej powołaniu wybory Rady Zakładowej, które powinny się odbyć najpóźniej w 3 tygodnie od dnia jej powołania. W zakładach pracy, liczących od 5 do 20 pracowników, wybory delegata powinny się odbyć w ciągu tygodnia od dnia ich zarządzenia przez kierownika wyborów. Termin wyborów powinien być podany do wiadomości wyborców natychmiast po jego ustaleniu, przy czym w zawiadomieniu o terminie wyborów należy zarazem wezwać wyborców do przedstawienia w terminie 3-dniowym od dnia tego wezwania list kandydatów na członków Rady Zakładowej i ich zastępców lub kandydatów na delegata i jego zastępcę. Równocześnie należy podać do wiadomości wyborców liczbę członków Rady Zakładowej, mających być wybranymi.

Lista kandydatów powinna zawierać dwa razy tyle kandydatów, ile wynosi liczba członków Rady Zakładowej. W liście kandydatów należy zgłosić dane, dotyczące imienia i nazwiska kadydata, jego wieku, stanowiska w zawodzie, okresu pracy w danym zakładzie pracy, nazwy organizacji zawodowej, do której kandydat należy, daty wstąpienia do organizacji zawodowej (data ta musi być poświadczona przez zarząd organizacji), wreszcie miejsca zamieszkania kandydata. Do listy muszą być dołączone oświadczenia kadydatów, że w razie wyboru przyjmą mandat członków Rady Zakładowej lub delegatów.

Dla prawomocności listy kandydatów musi ona być podpisana przez odpowiednią liczbę wyborców, uzależniona od liczby zatrudnionych. A więc: w zakładach pracy, zatrudniających od 21 do 100 pracowników, lista winna być podpisana conajmniej przez 5 wyborców od 101 do 500 pracowników — conajmniej przez 10 wyborców, powyżej 500 pracowników — conajmniej przez 30 wyborców.

Po sprawdzeniu zgodności zgłoszonych list kandydatów lub poszczególnych kandydatur z odpowiednimi przepisami dekretu, Komisja Wyborcza lub kierownik wyborów podaje do wiadomości pracowników ustalone kandydatury lub ważnie zgłoszone listy kandydatów. Powinno to nastąpić najpóźniej na 3 dni przed dniem wyborów.

Jeżeli zgłoszono tylko jedną listę, wymienieni w niej kandydaci są wybrani bez głosowania. Jeżeli zgłoszono dwie lub więcej list, Komisja Wyborcza przeprowadza głosowanie proporcjonalne. Regulamin wyborczy zawiera szczegółowe przepisy o trybie głosowania i o podziale mandatów pomiędzy poszczególne listy kandydatów. Dla ułatwienia stosowania przepisów o podziale mandatów na zasadzie systemu proporcjonalnego regulamin wyborczy zawiera przykłady cyfrowe, ilustrujące sposób podziału mandatów.

Po dokonaniu podziału mandatów Komisja Wyborcza ustala wynik wyborów, po czym przewodniczący sporządza protokół wyborczy, a następnie ogłasza wynik wyborów. Natychmiast po ogłoszeniu wyniku wyborów Komisja Wyborcza wystawia dla każdego z wybranych członków Rady Zakładowej zaświadczenie, stwierdzające wybór.

Wybory mogą być zaskarżone w terminie

7-miu dni do właściwego Obwodowego Inspektora Pracy. Skarga winna być podpisana co najmniej przez 1/5 ogólnej liczby wyborców, jednakże niemniej niż przez 10 wyborców. W razie uznania skargi za uzasadnioną, Obwodowy Inspektor Pracy zarządza w porozumieniu z zarządem organizacji zawodowej, obejmującej dany zakład pracy, nowe wybory.

FUNKCJONOWANIE RAD ZAKŁADOWYCH

Najpóźniej po upływie tygodnia od dnia wyborów Komisja Wyborcza powinna zwołać pierwsze posiedzenie nowoobranej Rady Zakładowej. Na pierwszym swym posiedzeniu Rada Zakładowa wybiera ze swego grona prezydium składające się z 3 osób: przewodniczącego, jednego zastępcy i sekretarza. W Radach Zakładowych, liczących więcej niż 9 członków, należy do prezydium powołać większą liczbę osób, jednakże liczba członków prezydium nie może przekraczać 11.

Do prezydium powoływać należy najbardziej energicznych, życiowo i organizacyjnie doświadczonych członków Rady Zakładowej. Zwłaszcza starannie obmyśleć należy kandydaturę przewodniczącego, któremu regulamin Rady Zakładowej powierza szeroki zakres funkcji. Przewodniczący reprezentuje bowiem Radę Zakładową na zewnątrz, wykonywa jej uchwały lub czuwa nad ich wykonaniem, ustala porządek obrad Rady Zakładowej i ogólnego zebrania pracowników zakładu oraz przewodniczy tym obradom.

Dla sprawniejszego wykonywania swych rozległych funkcyj może Rada Zakładowa tworzyć sekcje, np. sekcję norm płacy i wydajności pracy, sekcję aprowizacyjną, sekcję ogródków działkowych, sekcję bezpieczeństwa i higieny pracy, sekcję kulturalno-oświatową, sekcję wczasów itp.

Posiedzenia Rady Zakładowej odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż raz na tydzień. Posiedzenia odbywają się z reguły poza czasem pracy. Gdy zachodzi wyjątkowy wypadek, wskutek którego posiedzenie musi odbyć się w czasie pracy, należy zawczasu uprzedzić o tym dyrekcję zakładu pracy. Dla ważności uchwał Rady Zakładowej wymagana jest obecność na posiedzeniu co najmniej połowy członków Rady. Uchwały Rady zapadają zwykłą większością głosów, przy równości głosów decyduje głos przewodniczącego. Członek, który bez usprawiedliwienia opuszcza trzy kolejne posiedzenia Rady lub w inny sposób zaniedbuje obowiązki członka Rady Zakładowej, może być wykluczony z Rady, jeżeli Rada o tym postanowi większością 2/3 głosów.

Ażeby ogół pracowników był zawsze dokładnie poinformowany o wszystkich uchwałach Rady Zakładowej, należy uchwały Rady podawać do wiadomości przez wywieszane ich na specjalnej tablicy, umieszczonej w miejscu widocznym. Nie dotyczy to jedynie uchwał, co do których zastrzeżono poufność, a zwłaszcza uchwał, dotyczących spraw, stanowiących tajemnicę techniczną, lub handlową przedsiębiorstwa.

Niezależnie od tego, że Rady Zakładowe powoływane są przez ogół pracowników w drodze najbardziej demokratycznych wyborów, stanowią więc reprezentację ogółu pracowników zakładu pracy, wyrażającą ich wolę, nie będą one mogły spełniać należycie swych odpowiedzialnych funkcyj, o ile nie będą pozostawały w stałej łączności z ogółem pracowników zakładu. To też zarówno dekret o utworzeniu Rad Zakładowych, jak i rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej o wzorowym regulaminie funkcjonowania Rady Zakładowej stwarzają formy tej łączności, jak formy kontroli działalności Rady Zakładowej ze strony ogółu pracowników.

A więc z jednej strony prezydium Rady Zakładowej powinien wyznaczyć określone godziny w ciągu jednego lub więcej dni w tygodniu celem przyjmowania pracowników i wysłuchiwania ich życzeń. Z drugiej strony Rada Zakładowa powinna przynajmniej raz na 3 miesiące składać na ogólnym zebraniu pracowników sprawozdanie ze swej działalności. Ogólne zebrania zwoływane są więc przynajmniej raz na 3 miesiące. Zebranie ogólne nadzwyczajne może być zwołane każdej chwili z inicjatywy Rady Zakładowej, musi zaś być zwołane na żądanie 1/4 pracowników zakładu lub na skutek uchwały zarządu związku zawodowego; również pracodawca może zażądać zwołania nadzwyczajnego ogólnego zebrania.

O terminie ogólnego zebrania zawiadamia się pracowników najpóźniej 3 dni przed terminem, w wypadkach nagłych — również bez zachowania tego terminu. Do ogólnego zebrania należy wysłuchiwanie i omawianie sprawozdań Rady Zakładowej, omawianie spraw związanych z działalnością Rady, wreszcie wybór członków Rady. Dla prawomocności uchwał ogólnego zebrania wymagana jest obecność co najmniej połowy pracowników danego zakładu pracy. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. Jedynie uchwały ogólnego zebrania, dotyczące bądź rozwiązania całej Rady Zakładowej bądź wykluczenia z Rady poszczególnych jej członków, wymagają kwalifikowanej większości 2/3 głosów w obecności co najmniej 2/3 ogółu pracowników danego zakładu pracy.

Streściliśmy powyżej najistotniejsze przepisy, dotyczące regulaminu wyborów Rad Zakładowych i delegatów oraz trybu funkcjonowania przedstawicielstwa pracowniczego w Zakładach pracy. Ogół naszych działaczy związkowych — członkowie zarządów związków, członkowie dotąd istniejących Rad Zakładowych — muszą się szczegółowo zaznajomić z całokształtem przepisów prawnych o Radach Zakładowych. Na posiedzeniach zarządów, na szerszych zgromadzeniach aktywnych działaczy związkowych należy przepisy te szczegółowo omówić.

„Trybuna Związkowa“ (1. VI. 45).

Rozgraniczenie kompetencji Dyrektorów Zakładów i Rad Zakładowych

Instrukcja Ministra Przemysłu z dnia 1. VI. 1945 r.

W porozumieniu z Ministerstwem Pracy i Opieki Społecznej i po uzgodnieniu z Komisją Centralną Zw. Zaw. zarządza się, co następuje:

1) Dyrektor ponosi pełną odpowiedzialność za los powierzonego mu przedsiębiorstwa (za jego rentowność, wydajność, normalny tok pracy).

2) Rada Zakładowa jako przedstawicielstwo ogółu robotników zakładu pracy współpracuje z Dyrekcją w całokształcie gospodarki danego przedsiębiorstwa, jest czynnikiem doradczym w sprawach technicznych i administracyjno-handlowych, przedstawia wnioski w sprawie cennika płac dla pracy akordowej, czuwa nad ulepszeniem i wzmożeniem produkcji zakładu zgodnie z ogólnymi wytycznymi polityki gospodarczej państwa i współdecyduje we wszystkich sprawach, dotyczących bytu robotniczego.

3) Dla umocnienia konkretnej personalnej odpowiedzialności za losy zakładu pracy, kierownictwo techniczne i administracyjno-handlowe oraz premiowanie robotników zarezerwowane są do wyłącznej dyspozycji dyrektorów.

4) Wspólnego uzgodnienia i wspólnej decyzji Dyrekcji zakładu i Rady Zakładowej, zaopatrzonej wspólnym podpisem dyrektora i przedstawiciela Rady Zakładowej wymagają następujące sprawy: a) przyjmowanie i wydalanie pracowników nie mianowanych przez instytucje nadrzędne zakładów, b) wprowadzenie regulaminu pracy zakładów, c) przedłużenie czasu pracy ponad normalny ośmiogodzinny dzień pracy w wypadku nagłym, d) zarządzenie pracy w niedzielę i święta w wypadkach nagłych, e) wyznaczenie kategorii robotników, którzy mają otrzymać od zakładu ubranie robocze oraz ustalenie ewent. odszkodowania za zniszczenie ubrania, f) ustalenie wysokości wynagrodzenia za pracę robotnika przy użyciu własnych narzędzi pracy, g) zatwierdzenie kosztów prowadzenia stołówki oraz dotyczących aprowizacji pracowników, h) nakładanie kar za wykroczenie ze strony pracowników, i) przydział służbowych lokali mieszkalnych dla pracowników, j) zarządzenie o bezpieczeństwie i higienie pracy, k) zarządzenie dotyczące instrukcji opieki i kulturalno-oświatowych jak żłóbki, świetlice, wywczasy robotnicze, wykłady, kursy i t. p., l) zarządzenie w sprawie doraźnych składek na cele samopomocy, potrącanych z wypłat pracowników.

5) W wypadkach wymienionych w pkt. 3 i 4-tym w razie braku zgodnej decyzji przysługuje dyrektorowi i Radzie Zakładowej — po uprzednim wyczerpaniu możliwości osiągnięcia zgody po przez odwołanie się do Zarządu Zw. Zawodowych i Zarz. Zjednoczenia Branżowego — do komisji Pojednawczo-Rozjemczej zgodnie z art. 32 dekretu o Radach Zakładowych z dnia 6 lutego 1945 r.

Wczasy pracownicze

Jak przedstawia się obecnie sprawa urlopów robotniczych? Czy obowiązuje przedwojenna ustawa o urlopach?

— Ustawa o urlopach obowiązuje bezwzględnie. Urlopy winny być stosowane co najmniej wedle norm przewidzianych w ustawie, t. zn.: 8 dni urlopu po roku pracy w danym przedsiębiorstwie, 15 dni po trzech latach pracy w danym przedsiębiorstwie, dla młodocianych robotników — 14 dni po roku pracy w danym przedsiębiorstwie.

W wielu umowach zbiorowych związki zawodowe zagwarantowały sobie dłuższe

okresy urlopowe, co jest ze stanowiska ustawy całkowicie dopuszczalne, albowiem ustawa gwarantuje jedynie minimum. Np. w szeregu umów zbiorowych przewidziany jest miesięczny urlop po 1o latach pracy. Rzecz jasna, że ten przepis umowy powinien być honorowany.

— Jak powinny być płacone dni urlopowe?

— Kwestia wynagrodzenia za dni urlopowe wymaga również wyjaśnienia. Przed r. 1933 płacono za wszystkie dni urlopu, bez względu na to, czy były to dni pracy, czy też niedziele lub święta. W r. 1933 sanacja wprowadziła zmianę, zlecając, by płacić tylko za dni pracy, przypadające na okres urlopowy, z pominięciem niedziel, świąt i dni postoju (przy pracy przemysłu kilka dni w tygodniu). Z reguły robotnik przy 8-mio dniowym urlopie otrzymywał zapłatę za najwyżej 6 dni (z potrąceniem 2 niedziel), przy 15-dniowym urlopie — za najwyżej 12 dni (z potrąceniem 3 niedziel).

— W tej sprawie Ministerstwo Pracy zgłosiło na Radę Ministrów projekt dekretu zmierzającego do usunięcia tej krzywdy, tj. do tego, by jak dawniej, płacono za wszystkie dni urlopowe, bez względu na to, czy fabryka w te dni pracowała, czy nie. Projekt ten przed okresem urlopowym stanie się niewątpliwie prawem obowiązującym.

— Czy władze państwowe rozpatrują sprawę wykorzystania przez pracowników okresu urlopów, zabezpieczenia robotnikom i pracownikom umysłowym realnych, konkretnych możliwości spędzenia urlopu w warunkach, pozwalających na rzeczywisty wypoczynek?

Na rzecz wczasów pracowniczych Prezydium Rady Ministrów przeznaczyło 2o milionów złotych, co umożliwi przygotowanie poszczególnych uzdrowisk do przyjęcia szerokoch rzesz pracowników, spragnionych wypoczynku po tylu latach wojny i okupacji. Wskutek dyspozycji Centralnej Komisji Związków Zawodowych w Warszawie, przy każdej Okręgowej Komisji Zw. Zaw. powstała komisja, której zadaniem jest wyszukanie na terenie Okręgu obiektów, odpowiednich do urządzenia w nich „Wczasów Robotniczych". Pracownicy będą więc mogli spędzać urlopy w domach wypoczynkowych tak w porze letniej, jak zimowej. Już w chwili obecnej na ten cel przeznaczono dokoła Łodzi 1725 izb w Kolumnie Grotnikach i innych letniskach podmiejskich, pod Warszawą zajęto kilkaset izb w Soplicowie, Śródborowie i Otwocku. Obecnie delegat Ministerstwa przebywa na Śląsku i zabezpiecza tam szereg obiektów na domy wypoczynkowe. Wreszcie trzeba przypomnieć, że Prezydent Bierut przekazał Ministerstwu Pracy rezydencję w Spale, która również wykorzystana będzie jako miejsce wypoczynku dla robotników — przede wszystkim Łodzi i Żyrardowa.

Kredyty i finanse

Obrót bezgotówkowy

Okólnik Nr. 122. Ministra Przemysłu z dnia 1. czerwca 1945 r.

Celem prac Rządu — w zakresie polityki walutowej — jest dokonanie w jak najkrótszym czasie stabilizacji wartości pieniędzy w kraju. Do osiągnięcia tego celu koniecznym jest ograniczenie emitowania dalszej ilości banknotów. By jednak ta ilość pieniędzy, która została już wypuszczona, wystarczyła na prowadzenie całej gospodarki narodowej, musi się upłynnić środki płatnicze, które nieproduktywnie spoczywają w kasach urzędów, przedsiębiorstw i firm. Konsekwencją upłynnienia środków płatniczych będzie ich powrót do kas banków, co da możność tym ostatnim dalszego kredytowania gospodarki narodowej bez uciekania się do emitowania nowych banknotów.

Dla utrzymania takiego stanu koniecznym jest dalej przekształcenie — powszechnie u nas stosowanego — systemu gotówkowego na system obrotu bezgotówkowego. Obrót ten, zwany również obrotem żyrowym, polega na regulowaniu należności drogą przelewania sum z rachunków dłużnika na rachunek wierzyciela, wyrównanie tych należności odbywa się zatem nie przy pomocy gotówki, lecz przez odpowiednie księgowanie, dokonywane przez bank na rachunek klientów na ich żądanie. Przez takie księgowanie mogą być wszystkie zapłaty dokonywane bez konieczności uszczuplania z gotówki kas banków.

W związku z powyższym polecam wszystkim kierownikom podległych mi urzędów, przedsiębiorstw państwowych oraz przedsiębiorstw pozostających pod zarządem państwowym:

1) Otwarcie w jak najkrótszym czasie rachunków żyrowych w Narodowym Banku Polskim, względnie kont bankowych w innych instytucjach kredytowych.

2) Dokonywanie wszelkich operacyj finansowych w drodze bezgotówkowej za pośrednictwem instytucyj kredytowych, których mają względnie mieć będą swoje rachunki żyrowe lub konta bankowe.

Dla wyjaśnienia podaje:

ad 1) W celu otwarcia rachunku żyrowego, czy też konta bankowego zechcą się Kierownicy urzędów, przedsiębiorstw państwowych oraz pod zarządem państwowym się znajdujących, porozumieć się z Kierownictwem terytorialnie właściwego Oddziału Narodowego Banku Polskiego, względnie innej instytucji kredytowej. Tam otrzymają Kierownicy urzędów i przedsiębiorstw formularze do wypełnienia oraz przepisy dotyczące obrotu żyrowego względnie odpowiedniej informacji i wyjaśnienia, a następnie po otwarciu rachunku czy też konta książeczki czekowej, którymi przy wszelkich obrotach pieniężnych będą się posługiwać.

Nadmieniam, że Narodowy Bank Polski za prowadzenie kont, za formularze, książeczki czekowe, za przyjmowanie wpłat na rachunki żyrowe własne lub obce oraz za przeprowadzanie przekazów zamiejscowych czy też przelewów miejscowych, żadnych opłat nie pobiera.

ad 2) W celu przeprowadzenia wszelkich operacyj finansowych w drodze bezgotówkowej należy:

a) zwracać uwagę, by w kasach podręcznych zapas gotówki nie przekroczył zobowiązań płatnych w ciągu najbliższych 1—2 dni, a wszelkie nadwyżki kasowe były — w miarę możności — codziennie odprowadzane do kas banku prowadzącego rachunek żyrowy względnie konto bankowe;

b) dążyć, by pretensje czy też należności urzędów i przedsiębiorstw regulowane były w drodze przekazowej względnie przelewowej, lub też przez uskutecznianie wpłat w kasach wspomnianej w punkcie pod b) instytucji kredytowej. W tym celu należy polecenia zapłaty wskazywać na ten sposób regulowania należności względnie pretensji przy równoczesnym podaniu firmy i siedziby właściwej instytucji kredytowej. Wszelkie listy firmowe i rachunki przedsiębiorstw powinny nadto zawierać w nagłówku wzmiankę o posiadanym rachunku żyrowym względnie koncie bankowym.

c) dokonywać wszelkich wypłat w drodze przelewów miejscowych lub przekazów zamiejscowych. W wypadkach wypłat pilnych należy korzystać z żyrowego obrotu telegraficznego, prowadzonego w Narodowym Banku Polskim;

d) przy dokonaniu rozmaitego rodzaju tranzakcyj, przy których winno nastąpić równoczesne uiszczenie należności, posługiwać się — w miarę możności — wprowadzonymi przez Narodowy Bank Polski czekami potwierdzonymi. Czeki te zaopatrzone w klauzulę potwierdzenia dają odbiorcy czeków gwarancję, że mają one pokrycie i że mogą być w którymkolwiek oddziale Narodowego Banku Polskiego zrealizowane.

Nadmieniam przy tym, że posiadanie rachunku żyrowego w Narodowym Banku Polskim nie wyklucza posiadania również konta bankowego w innej instytucji kredytowej.

O treści okólnika należy powiadomić podległe organizacje i zakłady pracy.

Kredyty krótkoterminowe

Okólnik Nr. 125 Ministra Przemysłu z dnia 5. czerwca 1945 r. w sprawie opiniowania wniosków o kredyty krótkoterminowe, przewidzianych w okólniku Ministrów Skarbu i Przemysłu oraz Prezesa Narodowego Banku Polskiego Nr. 1o4 z dnia 5-go kwietnia 1945 r.

Uzależnienie uzyskania kredytu przez państwowe, (lub znajdujące się pod zarządem państwowym) przedsiębiorstwa przemysłowe od opinii „Zjednoczenia", „Centralnego Zarządu", albo „Wojewódzkiego Wydziału Przemysłowego" ma na celu w pierwszym rzędzie wyeliminowanie wniosków, które ze względu na gospodarczo niezdrowy stan przedsiębiorstwa lub niewłaściwe przeznaczenie kredytu, nie zasługują na poparcie.

Ograniczenia środków, jakimi dysponują na cele kredytowe Narodowy Bank Polski i Bank Gospodarstwa Krajowego powoduje,

iż instytucje opiniującego winny zachować nie tylko ostrożność, ale i umiar (w stosunku do wysokości) przy opiniowaniu wniosków kredytowych. Najmniej wątpliwości nastręczają pod tym względem kredyty na finansowanie zbytu.

Przy opiniowaniu kredytów na finansowanie produkcji w przedsiębiorstwach nie posiadających własnego kapitału obrotowego, należy sprawdzać, czy wielkość żądanego na ten cel kredytu, łącznie z już uzyskanymi, a nie spłaconymi pożyczkami, nie przekracza potrzeb przedsiębiorstwa związanych z bieżącym zakupem surowca i materiałów pomocniczych oraz wypłatą zarobków pracowniczych (łącznie z aprowizacją). Zadłużenie z tytułu finansowania produkcji nie powinno bowiem przekraczać sumy: wartości normalnego zapasu surowców, normalnego zapasu artykułów pomocniczych, wartości surowca i materiałów pomocniczych, znajdujących się w przerobie lub w półfabrykatach, oraz kwoty odpowiadającej wydatkom na płace i aprowizację pracowników w okresie, jaki obejmuje cykl produkcji w danym przedsiębiorstwie.

Wnioski o kredyty krótkoterminowe na remonty i inwestycje związane z odbudową zakładów mogą być przychylnie opiniowane tylko w tych wypadkach, gdy uzasadniona jest nie tylko ich potrzeba, ale gdy nadto z kalkulacji przedsiębiorstwa wynika realność ich pokrycia z wpływów bieżących w czasie nieprzekraczającym normalnych terminów kredytów krótkoterminowych (do 9 miesięcy — ze stopniową spłatą w czasie tego okresu). Wielkość tych kredytów może więc być tylko nie wielka w porównaniu z rozmiarami obrotów przedsiębiorstwa.

W wypadkach wątpliwych należy zasięgnąć opinii Ministerstwa (Departament Finansowy).

KWESTIONARIUSZ

w sprawie zapotrzebowania przemysłu państwowego i będącego pod zarządem państwowym na kredyty inwestycyjne.

Podajemy poniżej wzór kwestionariusza w sprawie zapotrzebowania państwowych (i będących pod zarządem państwowym) przedsiębiorstw przemysłowych na kredyty inwestycyjne. Ministerstwo zaznacza, że wobec ograniczonych środków, jakie będą mogły być na cele inwestycyjne uruchomione, konieczne jest ograniczenie się jedynie do inwestycji niezbędnych istotnych i mogących być wykonanymi w II półroczu 1945 r. — powtóre, że w pierwszym rzędzie będą mogły być uruchomione kwoty na finansowanie takich inwestycji, co do których istnieje realna podstawa możliwości spłaty w czasie stosunkowo krótkim.

I. 1) Nazwa i adres przedsiębiorstwa,
2) Rodzaj produkcji,
3) Przynależność organizacyjna (Zjednoczenie Branżowe, Wojewódzki Wydział Przemysłowy).

II. 1) Wielkość inwestycji dokonanych w okresie od wyjścia okupanta do 1. VI. 1945 r. — w złotych,
2) Środki z jakich zostały pokryte wydatki na powyższe inwestycje (własne środki przedsiębiorstwa, pożyczka ze Skarbu Państwa, pożyczka bankowa, dotacje),
3) Przybliżony koszt inwestycji dokonanych w czerwcu 1945 r.,
4) Środki, z jakich powyższe inwestycje są pokrywane.

III. 1) Rodzaj inwestycji zamierzonych w II półroczu 1945 r.
a) . . . .
b) . . . .
c) . . . .
2) Szacunkowo koszty poszczególnych zamierzonych inwestycji w złotych (z rozbiciem kosztów na: płace, dodatkową aprowizację pracowników, zakupy po cenach urzędowych, zakupy po cenach rynkowych, roboty zlecone innym przedsiębiorstwom).
a) . . . .
b) . . . .
c) . . . .
3) Przeciętna wartość miesięcznej produkcji (po cenach urzędowych) możliwej w okresie od 1. VII. do 31. XII. 1945 r. przy dotychczasowych urządzeniach.
4) Szacunkowa wartość wzrostu produkcji miesięcznej (po cenach urzędowych), umożliwionej przez poszczególne projektowane inwestycje.
a) . . . .
b) . . . .
c) . . . .
5) Przewidywane zmniejszania przeciętnych miesięcznych kosztów produkcji w razie dokonania poszczególnych inwestycji (w złotych).
a) . . . .
b) . . . .
c) . . . .
6) Ujemne skutki gospodarcze w razie niewykonania poszczególnych inwestycji.

IV. 1) Zapotrzebowanie kredytu na powyższe inwestycje w poszczególnych miesiącach.
VII VIII IX X XI XII
a) . . . .
b) . . . .
c) . . . .
2) W jakim terminie przewiduje się rozpoczęcie spłat pożyczek, oraz w jakich terminach będą dokonywane dalsze spłaty, oraz w jakiej wysokości.
3) Maksymalna dla każdej pożyczki wysokość stopy procentowej, przy której inwestycja będzie opłacalna (z kalkulacyjnego punktu widzenia).

Gdzie, kiedy i jakie podatki płacić należy?

W Urzędzie Skarbowym:

1) Podatek obrotowy wraz ze 100% dodatkiem wojennym i

2) podatek dochodowy z 50% dodatkiem wojennym, obl. na podstawie przypuszczalnego dochodu za miesiąc ubiegły, przy czym podatki te wpłaca płatnik do dnia 25 każdego miesiąca za miesiąc ubiegły, składając równocześnie zeznania miesięczne.

3) Podatek dochodowy od uposażeń służbowych, potrącany tak fizycznym jak i umysłowym pracownikom należy odprowadzać do Urzędu Skarbowego do 7-go każdego miesiąca za miesiąc ubiegły.

W Zarządzie miejskim wzgl. gminnym:

1) Opłatę rejestracyjną od przedsiębiorstw i zajęć na dany rok kalendarzowy jednorazowo na podstawie wypełnionej przez płatnika deklaracji dla każdego oddzielnego zakładu przemysłowego odrębnie,

2) podatek od szyldów na podstawie specjalnych nakazów zapłaty,

3) podatek od nieruchomości (wymiar, pobór, ściąganie i wpływy z tego podatku zostały przekazane związkom samorządu terytorialnego na rok 1945 dekretem z dnia 13 kwietnia 1945.). W związku z tym, że wyżej wspomniany dekret włącza do podstawy opodatkowania maszyny i urządzenia techniczne stanowiące przynależność budynków fabrycznych, zaznacza się, że w myśl § 38 rozp. Min. Administracji Publicznej z dnia 15 maja 1945 w sprawie wykonania dekretu o reformie samorządowego sytemu podatkowego — wartość obiegową budynków fabrycznych wraz z maszynami i urządzeniami technicznymi ustala się wedle cen z dnia 31 sierpnia 1939 r.,

4) podatek wojskowy na podstawie dekretu z dnia 13 kwietnia 1945 o podatku wojskowym oraz rozp. wykonawczego do tego dekretu z dnia 15 maja 1945, które to rozporządzenie postanawia w § 5, że od osób, pozostających w stosunku służbowym lub w stosunku umownym o najem pracy, podatek wojskowy należy pobrać od wynagrodzenia, wypłaconego w każdym miesiącu oddzielnie, poczynając od miesiąca czerwca 1945 r. Podatek wojskowy od wynagrodzeń wypłacony w miesiącach od stycznia do maja 1945 należy pobrać w 2 ratach miesięcznych w czerwcu i lipcu 1945. Przez wynagrodzenie brutto rozumie rozporządzenie wszelkiego rodzaju wynagrodzenia w pieniądzach lub w naturze, wraz ze wszystkimi — bez względu na nazwę — dodatkami (z wyjątkiem kwot wypłaconych jako zwrot poniesionych w związku z pełnieniem przez pracownika służby kosztów), jakie pracodawca wypłaca pracownikowi z tytułu świadczonej przez niego pracy. Kwoty tego podatku winien pracodawca odprowadzić do dnia 7-go każdego miesiąca za miesiąc ubiegły.

5) Podatek od środków transportowych na podstawie nakazu zapłaty.

6) Podatek od wzbogacenia wojennego jakkolwiek ogłoszony dekretem z dnia 13 kwietnia 1945 r. nie został jeszcze praktycznie wprowadzony w życie. Ma on dotyczyć wzbogacenia wojennego przekraczającego kwotę 100.000.— zł. w okresie od dnia 1 września 1939 do 30 czerwca 1945 r.

Pomoc ZSRR w akcji rewindykacyjnej

Przy ministerstwie przemysłu powołano do życia biuro rewindykacji i odszkodowań wojennych (Grochowska 274) w celu ujęcia i zrealizowania całokształtu zagadnień, związanych z ustaleniem strat wojennych, planem odszkodowań i rewindykacją.

Sprawa rewindykacji urządzeń przemysłowych wysuwa się obecnie na pierwszy plan, jako jedno z czołowych zagadnień odbudowy gospodarki kraju.

Poszkodowane przedsiębiorstwa będą musiały samodzielnie finansować koszt transportu rewindykowanych urządzeń. W pewnych wypadkach przewidziana jest pomoc kredytowa państwa.

Od powszechnego i starannego zgłaszania wniosków rewindykacyjnych przez prywatne osoby lub instytucje zależny jest wynik tej akcji, mający na celu przywrócenie gospodarce polskiej miliardowych wartości produkcyjnych.

Rząd ZRSS przyobiecał swą pomoc w odnajdywaniu i przekazywaniu mienia, zebranego z Polski. Przedstawiciele władz polskich uzgadniają w tej chwili z dowództwami frontów szczegóły procedury przejmowania. Równocześnie prowadzone są na drodze dyplomatycznej rokowania z innymi państwami w tej samej sprawie.

Dział transportowy

Zapotrzebowania transportowe

Okólnik Nr 112 Ministerstwa Przemysłu, Departamentu Zaopatrzenia Ref. Transp. Kolejowego z dnia 5 maja 1945 roku.

Nawiązując do pkt. 1o Uchwały Rady Ministrów z dnia 1o marca br., prosimy o każdorazowe przesyłanie nam przewidywanego zapotrzebowania wagonów dla celów przemysłowych na miesiąc następny, z takim rozliczeniem, aby najpóźniej do dnia 18 bm. odpowiednie pismo wpłynęło pod naszym adresem (zapotrzebowań spóźnionych nie uwzględnimy).

W zapotrzebowaniu należy podać ściśle następujące dane: stację nadawczą i bocznicę, nazwę instytucji lub firmy wysyłającej, rodzaj towaru, stację przeznaczenia i bocznicę, nazwę lub nazwisko odbiorcy, ilość wagonów 15-tonowych, rodzaj wagonów oraz terminy postawienia wagonów w okresach dekadowych.

Zapotrzebowania winny odpowiadać rzeczywistym potrzebom i możliwościom wytwórczym nadawcy.

W związku z przydzielonymi już wagonami dla celów przemysłowych objętych planem z ubiegłego miesiąca, należy spowodować:

1) aby nadawcy wykorzystali kontyngent przydzielonych wagonów, domagając się na właściwych stacjach załadowczych postawienia wagonów koniecznych do wysyłki,

2) aby odbiorcy nie zwlekali z wyładowaniem towarów poza termin przewidziany, — co w konsekwencji powoduje zahamowanie szybkiego obrotu wagonami.

Uwaga: Opłata wynosi zł. 1oo.— za każdą pełną lub rozpoczętą godzinę po upływie terminu wolnego od postojowego (6 godzin), zaś władze kolejowe mogą dokonać wyładunku najemną siłą po cenach rynkowych na koszt i niebezpieczeństwo odbiorcy.

Z uwagi na trudności komunikacyjne, polecamy w sprawach wyjątkowych zwrócić się do D. O. K. P. z gotowym zapotrzebowaniem na wagony adresowanym do nas. D. O. K. P., korzystając z bezpośredniej łączności telefonicznej, zapoda Ministerstwu Komunikacji Dep. Ruchu (tel. 79) zlecenie.

W sprawie transportu i przydziału etatów na samochody, prosimy o szybkie nadsyłanie odpowiedzi do Dep. Zaopatrzenia w myśl rozesłanego okólnika Nr. 1, Wydz. Kom. Transp. Biura Komitetu Ekon. Przy Radzie Ministrów.

Min. Przemysłu nadawać będzie za pośrednictwem Polskiego Radia w czasie 15-minutowej przerwy dziennego programu, między godziną 8,2o — 8,35 albo pomiędzy godziną 13,15 — 13,3o, również wszelkie zarządzenia odnośnie transportów.

Zapotrzebowania na wagony pod załadunek węgla należy kierować bezpośrednio do „Centrali Węglowej" — Katowice, ul. Powstańców 46, zaś pod załadunek materiałów pędnych (benzyna, nafta, oleje min. i smary) — do „Centrali Produktów Naftowych" — Kraków, Al. Mickiewicza 69.

Wobec częstych reklamacyj, iż na niektórych stacjach załadowczych władze kolejowe czynią trudności w podstawieniu wagonów, zatwierdzonych zarządzeniem Min. Komunikacji, — polecamy podległym instytucjom reklamować każdorazowo telegraficznie o tego rodzaju wykroczeniach, podając przyczynę, jak również nazwiska kompetentnych osób sabotujących dyspozycje Min. Komunikacji.

* * *

W związku z powyższym okólnikiem przypominamy notatkę pt.: „Komisja transportowa" w Nrze 1—2 „Informatora Przemysłowego" str. 1o, według której należy do 1o-go każdego miesiąca przesyłać zapotrzebowanie transportowe do Wydziału Przem. Urzędu Wojew. Krakowskiego — Kraków, Plac Szczepański 5.

Transporty węgla

Wyjątki z okólnika Nr. 127 Ministra Przemysłu z dnia 13-go czerwca 1945 roku.

Wobec tego, że w ostatnich tygodniach zdarzały się wypadki, iż kolejowe przesyłki węglowe nie dochodziły do miejsca przeznaczenia, została rozesłana na zasadzie porozumienia władz polskich i sowieckich okólna depesza regulująca powyższą sprawę.

Plan naładunku węgla na maj br. dla przemysłu i polskich kolei państwowych, wypełniono niedostatecznie.

W celu normalnej pracy transportu kolejowego i przemysłu ustanawia się dzienny plan naładunku węgla. W celu zabezpieczenia wypełnienia tego planu naładunku węgla rozkazujemy:

Węgiel ładować ściśle według zatwierdzonego planu zarówno dla przemysłu, jak i dla kolei.

Adresowanie węgla dla przemysłu i PKP. wykonywać tylko w kopalni. Kategorycznie zabrania się wykonywania wszelkich innych i uzupełniających zmian adresów zarówno na trasie transportu, jak i w punktach formowania.

W związku z powyższym zarządzono, aby podległe Centralne Zarządy, Zjednoczenia Przemysłu oraz poszczególne Zakłady Pracy, tudzież inne organizacje, dla których jest przeznaczony węgiel, a które węgla z przyczyn wymienionych w depeszy okólnej nie otrzymują, interweniowały w każdym poszczególnym wypadku u odnośnych władz z powołaniem się na powyższą okólną depeszę. Węgiel, który został wysłany z kopalni musi nadejść pod wskazany adres, a za brak interwencji będą pociągnięci do odpowiedzialności także ci, którzy zaniedbali interwencji we właściwym czasie i u właściwych władz.

* * *

O każdorazowym przeadresowaniu transportów węgla dla przemysłu należy natychmiast zawiadomić Woj. Wydz. Przem. ref. plan. Kraków, pl. Szczepański 5, pokój 78.

Zjednoczenie Przemysłu Komunikacyjno-Transportowego

W kwietniu br. powołane zostało do życia Zrzeszenie Przemysłowe pod nazwą „Zjednoczenie Przemysłu Komunikacyjno-Transportowego" z siedzibą Zarządu Głównego w Krakowie, pl. WW. Świętych 1o, II p. Terenem działalności Zjednoczenia jest okręg Wojew. Krakowskiego. Władze Zjednoczenia w osobach: Prezes Ob. A. Śliwiński oraz Dyrektor Ob. St. Romaszkan zostały zatwierdzone przez Wojewódzki Wydział przemysłowy reskryptem z dnia 26 kwietnia br. L. dz. 117o/45. Zjednoczenie oparte jest na obowiązującym prawie przemysłowym i zobowiązuje do zrzeszenia się wszystkie prywatne przedsiębiorstwa komunikacyjne i transportowe na terenie województwa krakowskiego. Nadmienić należy, że jest to pierwsze tego rodzaju Zrzeszenie w Polsce, którego statut i organizacja już dzisiaj służą za wzór przy organizowaniu zrzeszeń transportowych w innych województwach kraju. Zjednoczenie ma na celu poza ochroną interesów zrzeszonych przede wszystkim uprawnienie tak ważnej dla naszego życia gospodarczego gałęzi przemysłu jaką jest komunikacja i transport.

Państwowe Przedsiębiorstwo traktorów i maszyn rolniczych

Państwowe Przedsiębiorstwo Traktorów i Maszyn Rolniczych, o którym wspominaliśmy w pierwszym numerze naszego „Informatora Przem.", przystąpiło ostatnio do uruchomienia Działu handlowego, którego zadaniem będzie sprzedaż maszyn rolniczych własnej produkcji.

W chwili obecnej placówki Przedsiębiorstwa wytwarzają kieraty, brony, pługi, kultywatory, młocarnie, młynki, sieczkarnie, cyrkularki, ruszty i płyty kuchenne itp. Przystępuje się również do produkcji silnika ropnego, przeznaczonego do napędu maszyn rolniczych. Przedsiębiorstwo, dysponując własnym parkiem naszynowo - traktorowym, wykonuje wszelkie prace związane z uprawą roli. Warsztaty naprawnicze Przedsiębiorstwa przeprowadzają remonty traktorów, samochodów, oraz innych maszyn i motorów.

Przypominamy, że siedziba Oddziału krakowskiego Przedsiębiorstwa mieści się w Krakowie, przy ul. Sławkowskiej 3, II. p. Nr. tel. 56o-34, 592-4o i 5o3-99.

Ile trzeba materiału budowlanego na odbudowę naszej stolicy. Według wstępnych obliczeń opracowanych przez B. O. S. zapotrzebowania na materiały budowlane w pierwszym roku odbudowy, przy uwzględnieniu minimalnego programu, są następujące: cementu — 20.000 ton, wapna wapiennego — 30.000 ton, szkła — 313.000 h^2, kitu — 188 ton, materiałów bitumicznych — 1000 ton, papy bitumicznej — 61o.ooo m^2, papy smołowcowej — 2oo.ooo m^2, drzewa budowlanego — 25.000 m^3, drewna stolarskiego — 1o.000 m^3, posadzki dębowej — 1oo.000 m^2, stali zbrojeniowej i drutu 8.ooo ton, stali walcowanej — 5.ooo ton, gwoździ — 1.ooo ton, kompletów okuć drzwiowych — 5o.000, okuć okiennych — 3o.ooo kompletów, szarego mydła — 3o ton, tonu malarskiego 25o ton, kleju 15o ton, pokostu 2oo ton, bieli cynkowej — 1oo ton.

Sprawy handlowe

Ożywienie sprzedaży wyrobów przemysł.

Okólnik Nr. 123. Ministra Przemysłu z dnia 5-go czerwca 1945 r.

W celu ożywienia sprzedaży wyrobów przemysłowych zostają utworzone przy wszystkich Centralnych Zarządach Przemysłu Organizacje Handlowe, oparte na zasadach komercyjnych, o ile dotąd już na zasadzie odnośnych zarządzeń stworzone nie zostały. Te Organizacje Handlowe będą nazwane Centralami, a tworzone będą na podstawie zarządzenia Ministra Przemysłu na wniosek odnośnego Centralnego Zarządu.

Pod względem organizacyjnym wszystkie Centrale zarówno istniejące, jak i te, które zostaną utworzone, będą podlegały właściwemu Centralnemu Zarządowi Przemysłu; pod względem działalności handlowej będą one otrzymywały dyspozycje od Departamentu Zaopatrzenia względnie od Centralnego Zarządu Przemysłu w ramach uprawnień przyznanych Centralnym Zarządom przez Departament Zaopatrzenia.

Centrale Handlowe mają wszelkimi siłami zmierzać do szybkiego rozprowadzenia wyrobów przemysłowych, wyprodukowanych przez Zakłady Pracy, należące do danego Centralnego Zarządu Przemysłu; w związku z tym przy opracowywaniu wniosków, o których wyżej mowa, należy jednocześnie przedstawić plan rozprowadzenia produkcji, który to plan zostanie przedstawiony Departamentowi Zaopatrzenia do zatwierdzenia.

Przy opracowywaniu planu rozprowadzenia produkcji względnie skupu surowca o ile skup taki uzasadniony jest charakterem danego przemysłu, należy uwzględnić możliwości, czy to stworzenia miejscowych oddziałów i składnic Central Handlowych, czy też wykorzystanie do tego celu Spółdzielni lub firm prywatnych.

W odniesieniu do artykułów niemasowych (np. maszyn, obrabiarek, wózków dziecinnych i t. p.) jest dopuszczalne otwieranie przez Zjednoczenia Przemysłu, a w uzasadnionych wypadkach także przez poszczególne Zakłady Przemysłowe, przedstawicielstw własnych lub punktów sprzedaży (także sklepów), po uzyskaniu zgody Departamentu Zaopatrzenia Ministerstwa Przemysłu za pośrednictwem właściwego Centralnego Zarządu.

W każdym razie należy plan sprzedaży skonstruować w sposób realny, taki, któryby umożliwił natychmiastowe podjęcie na szeroką skalę działalności handlowej Central.

Zbyt artykułów przemysłowych

Okólnik Nr. 106. Ministerstwa Przemysłu.

Wspomniane okólniki regulujące sprawę zbytu po cenach stałych i po cenach wolnorynkowych mają ożywić zbyt artykułów przemysłowych w całym kraju.

Z tego też względu w myśl szczegółowych instrukcji zawartych w okólnikach, Wojewodowie lub ich organy przemysłowe mają dokonać rozprowadzenia artykułów przemysłowych w najszybszym terminie, w sposób uwzględniający zarówno potrzeby zakładów wytwórczych jak i zapotrzebowanie konsumpcyjne szerokich rzesz odbiorców.

Chodzi o akcję, któraby przez uruchomienie zbytu odciążyła istniejące zasoby towarów gotowych i w ten sposób umożliwiła samodzielnie finansowanie dalszej produkcji. Następnym z kolei celem tych poczynań ma być zapewnienie aprowizacji załóg robotniczych. Odpowiednią część produkcji, którą należy zbyć w tym celu określa dokładnie okólnik Ministerstwa Przemysłu z dnia 25 stycznia 1945 r., który został podany w Nrze 1—2 „Informatora Przemysłowego". Następnym elementem, który musi być uwzględniony jest nabycie tych środków produkcji, które nie mogą być pokryte drogą przydziałów po cenach państwowych.

Pozostała nadwyżka ma być odprowadzona do Skarbu, przy czym władze skarbowe są upoważnione w każdym wypadku do przeprowadzenia kontroli wydatków, przewidzianych w punktach a, b, c, par. 14 okólnika. Niezależnie od tego zwraca się szczególną uwagę Wojewodom, aby pouczyli podległe im władze, że wszystkie bez wyjątku Zakłady obowiązane są do opłacenia wszelkich podatków łącznie z zaległościami (wszystko za okres od oswobodzenia z pod okupacji) przy czym punkt ten należy stosować rygorystycznie, aby móc wydatnie pomóc w dzisiejszych trudnych warunkach Skarbowi Państwa.

To samo dotyczy składek ubezpieczeniowych wszelkiego rodzaju, należnych Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych.

Ministerstwo Przemysłu wydało jednocześnie okólnik o wyrównaniu zaległości i pokryciu zarobków za miesiąc bieżący. Na ten cel przewidziane są kredyty bankowe, z których korzystać należy tylko w tym wypadku, o ile wpływy przewidziane w okólniku Nr. 102 nie wystarczą na pokrycie wydatków związanych z opłatą robocizny i zaległości.

Wszystkie te zarządzenia mają bowiem na celu znormalizowanie życia gospodarczego i dążą do jak najszybszego gospodarczego podejścia do spraw przemysłu z punktu widzenia normalnej gospodarki w ramach ustalonych istniejącymi ustawami o podatkach i ubezpieczeniach społecznych. Należy bowiem położyć duży nacisk na to, aby nowe kierownictwo zakładów przeszło z okresu gospodarki dorywczej na gospodarkę stałą i unormowaną.

Należy dążyć do tego, aby Zakłady wytwórcze pracowały według ścisłej kalkulacji z zyskiem i aby skończyć z okresem pewnej dowolności oraz zmniejszonego poczuciami odpowiedzialności za powierzone ich opiece Zakłady.

Wyciąg z okólnika z dnia 25. I. 1945.

I. Wniosek zakładu przemysłowego.

Zakład przemysłowy przedstawia kalkulację swej wytwórczości w/g. cen stałych oraz rzeczywisty nakład wytwórczy. Na tej podstawie oblicza podług poniższej formułki ilość wytworów, jaką należy spieniężyć na rynku:

$$x = \frac{n + r - w}{cr - cs}$$

przy czym ilość wytworów mających być spieniężona na rynku

n = rzeczywisty nakład wytwórczy,

r = renta (udział w dochodach) Ministerstwa Skarbu,

w = wartość całej produkcji po cenach stałych,

cr = cena rynkowa wytworu,

cs = cena stała wytworu.

Nowelizacja okólnika 102

Okólnik Nr 102a Przewodniczącego Kom. Ekonomicznego Rady Ministrów i Ministra Przemysłu z dnia 1. VI. 1945 r.

W Nrze 1—2 „Informatora Przemysłowego" z dnia 15 czerwca br. str. 10, zamieściliśmy okólnik Nr. 102, który obecnie uległ nowelizacji. Zmiany, jakie zaszły, podajemy w kolejności od 1—8, reszta okólnika Nr. 102 pozostaje ta sama.

1) Wszędzie zamiast daty 15. 4. 1945 należy wstawić datę 1. 6. 1945;

2) W § 2 do grupy I dodano: cynk i ołów (wyroby hutnicze), drzewo tarte, dykta, forniery, masa drzewna, celuloza, tektura, ropa naftowa, benzol, gazolina, parafina, smoła węglowa,

do grupy II dodano: skóry, wyroby farmaceutyczne,

do grupy III dodano: wyroby stolarskie ciesielskie itd.,

do grupy IV dodano: wyroby z papieru, meble, galanteria drzewna i t. d.;

3) do § 6 należy dodać: b) dla potrzeb ludności wiejskiej w trybie wymiany na środki żywności;

4) Do § 7 dodać: d) Ministerstwo Przemysłu może zarządzeniem podnieść ilość artykułów zastrzeżonych do dyspozycji Departamentu Zaopatrzenia Ministerstwa Przemysłu w celu wykonania planu zaopatrzenia ludności wiejskiej w artykuły przemysłowe po cenach sztywnych.

5) Do § 8 należy dodać: punkt c) Ministerstwo Przemysłu może zarządzeniem podnieść ilość artykułów zastrzeżonych do dyspozycji Departamentu Zaopatrzenia Ministerstwa Przemysłu w celu wykonania planu zaopatrzenia ludności wiejskiej w artykuły przemysłowe po cenach sztywnych;

6) § 10 brzmi: Dla artykułów budowlanych Grupy III — w wypadku niemożności ich sprzedaży po cenach wolnego rynku — dopuszczalna jest sprzedaż po cenach kalkulacyjnych, pokrywających własne koszty produkcji z uwzględnieniem świadczeń o charakterze publicznym, lecz jedynie przedsiębiorstwom państwowym lub pod zarządem państwowym, urzędom państwowym i samorządowym oraz innym instytucjom prawa publicznego.

7) § 14 brzmi: Nadwyżka wpływów ze sprzedaży po cenach komercyjnych ponad wpływy, jakieby osiągnięto ze sprzedaży po cenach sztywnych, po odliczeniu potrąceń na rzecz Skarbu Państwa z tytułu podatków (rezerwa podatkowa) oraz wpłat na rzecz Skarbu Państwa, przewidzianych dla Centralnych Zakładów Przemysłu pismami Ministerstwa Przemysłu z dnia 24 maja 1945 r. i przez nie rozdzielonych na poszczególne Zjednoczenia Przemysłu i Zakłady dzieli się między Zakład Przemysłowy dokonywujący sprzedaży w 75%, a Obrotowy Fundusz Wyrównawczy Przemysłu, przeznaczony na odbudowę kapitałów obrotowych w gałęziach przemysłu nieuprawnionych do dokonywania sprzedaży po cenach komercyjnych pozostałych 25%. Wpłaty na Obrotowy Fundusz Wyrównawczy Przemysłu będą lokowane na specjalnym koncie w Banku Gospodarstwa Krajo-

wego; podziału tych sum pomiędzy poszczególne Centralne Zarządy Przemysłu wzgl. Zjednoczenia dokonywuje Ministerstwo Przemysłu.

Kwota przypadająca Zakładowi Przemysłowemu (wpływy, jakie przypadłyby ze sprzedaży po cenach sztywnych z doliczeniem 75% nadwyżki) służyć będzie w poniższej kolejności

a) dla pokrycia ewent. niedoborów między przydziałami aprowizacyjnymi, faktycznie otrzymanymi przez Załogę danego Zakładu Przemysłowego, a przydziałami należnymi Załodze danego Zakładu Przemysłowego według obowiązujących przepisów;

b) dla pokrycia kosztów zakupu na wolnym rynku artykułów pomocniczych, niezbędnych dla utrzymania produkcji Zakładów, w wypadku jeżeli te artykuły nie mogą być zakupione po cenach stałych;

c) dla odbudowy kapitałów obrotowych Zakładu.

8) § 16 brzmi: Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1945 r. i obowiązuje do 31 lipca 1945; jednocześnie uchyla się moc obowiązującą okólnika Nr 1o2 z dnia 14 kwietnia 1945 r. oraz okólnika Nr 1o8 z dnia 2 maja 1945 r.

Rejestracja szkód wojennych w Polsce

Ostatnio komunikaty prasowe przyniosły wiadomość o przygotowaniach do prac międzynarodowej komisji reparacyjnej w Moskwie, mającej ustalić pretensje poszczególnych państw z tytułu poniesionych szkód wojennych.

Jest rzeczą zbyteczną podkreślać, że rola Polski w zakresie szkód wojennych i odszkodowań jest obecnie zupełnie inna, aniżeli w roku 1918. Tym niemniej oprócz tytułów moralnych i prawnych musimy dać instancjom międzynarodowym przekonywujące materiały i dowody dokonanych spustoszeń, musimy przygotować starannie i zbiorowym wysiłkiem przeprowadzić rejestrację szkód wojennych. Rachunek, który wystawimy, winien być: a) całkowity, b) uzasadniony, c) przejrzysty.

Elementy te musiało Biuro odszkodowań wojennych uwzględnić. Przede wszystkim trzeba było stojące przed nim zadanie podzielić na etapy, możliwe w danych warunkach do wykonania.

Obecnie Biuro odszkodowań wojennych przystąpiło do drugiego etapu swej pracy, do dokładnego zestawienia wszystkich rodzajów szkód, poniesionych przez obywateli Polski.

W związku z tym opracowane zostały nowe kwestionariusze, odrębne dla miast i wsi, bardzo szczegółowe, a jednocześnie jednolite dla całego państwa.

Uwzględniono w nich doświadczenia, zebrane w poprzedniej akcji rejestracyjnej, a równocześnie ułożono je tak, by mogły służyć jako podstawa do przyszłego wymiaru odszkodowań.

W związku z tym Biuro odszkodowań wojennych przy Prezydium Rady Ministrów wzywa tą drogą wszystkich obywateli do zarejestrowania swych szkód wojennych i zabezpieczenia w ten sposób swych praw do odszkodowań, a tych, którzy złożyli już swoje zeznania, na dawnych kwestionariuszach, o zainteresowanie się tą sprawą po raz wtóry i o dodatkowe zeznania na kwestionariuszach nowego typu.

Poza tym Biuro odszkodowań wojennych dodaje:

1) rejestracja szkód wojennych jest w zasadzie bezpłatna, co najwyżej mogą być pobierane drobne opłaty tytułem zwrotu rzeczywistych kosztów papieru i druku kwestionariuszy;

2) termin jej jest na razie przedłużony do dnia 1 sierpnia 1945 r., a w razie konieczności ulegnie dalszemu przedłużeniu;

3) właściwymi placówkami rejestracji szkód wojennych są urzędy gminne, względnie zarządy miejskie obecnego miejsca zamieszkania poszkodowanego, które drogą obwieszczeń zawiadamiają o miejscu i terminie akcji rejestracyjnej;

4) kwestionariusz wypełnia się w zasadzie dla każdej poszkodowanej osoby, prowadzącej samodzielne gospodarstwo, szkody członków rodziny zgłasza się na łącznym wniosku głowy rodziny.

Nawiązując do punktu trzeciego, Biuro odszkodowań wojennych specjalnie podkreśla, że wielu obywateli zbytecznie zgłasza swe straty listownie do tegoż Biura, gdyż jest ono organem centralnym i jako takie nie rejestruje indywidualnych szkód wojennych.

Z krakowskiej Izby Przem.-Handl.

Rewindykacja maszyn i urządzeń przemysłowych

Wszystkie przedsiębiorstwa prywatne, zarówno handlowe jak i przemysłowe, które poniosły straty na skutek zarekwirowania lub wywiezienia przez okupanta maszyn, urządzeń przemysłowych, obrabiarek, surowców, półfabrykatów, wyrobów gotowych winny się zgłosić w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Krakowie, ul. Długa 1, pokój Nr. 13 celem podjęcia specjalnych formularzy (zgłoszeń rewindykacyjnych).

Wiadomości, jakie Izba zbierze drogą formularzy będą traktowane ściśle poufnie. — Informacje żądane dotyczą brzmienia firmy, produkcji, formy prawnej, parku maszynowego i ewent. zniszczeń wojennych.

Rejestracja przedsiębiorstw przemysłowych

Celem wykonania zadań, jakie wyznacza Izbom ustawa z dnia 15 lipca 1927 r. o ul. Długa 1. (przedsiębiorstwa przemysłowe Izbach Przemysłowo - Handlowych (art. 4. ust. 1. punkt 13), przeprowadza się obecnie rejestrację prywatnych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych. Rejestracja polega na wypełnieniu specjalnego formularza, który otrzyma każde przedsiębiorstwo prywatne po daniu swego dokładnego adresu Izbie P. H. w Krakowie, pokój Nr. 13, handlowe — pokój Nr. 26).

Po wypełnieniu formularza przedsiębiorca odsyła go pod adresem Izby Przemysłowo-Handlowej, Kraków, ul. Długa 1.

Każde przedsiębiorstwo zarejestrowane otrzymuje potwierdzenie zadośćuczynienia obowiązkowi rejestracji.

Zjazd Dyrektorów Izb Przemysł.-Handl.

W dniach 2, 3 i 4 lipca 1945 r. odbył się w Krakowie w Biurach Izby Przemysłowo-Handlowej, Zjazd Dyrektorów Izb Przemysłowo-Handlowych z całej Polski z udziałem członków Prezydium niektórych Izb oraz przedstawicieli nauki.

W obradach wzięli ponadto udział przedstawiciel p. Ministra Przemysłu i Przewodniczącego Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów Naczelnik Zabęcki oraz przedstawiciel p. Ministra Aprowizacji i Handlu Dr. Wiszniewski a także przedstawiciel Krakowskiego Wojewódzkiego Wydziału Przemysłowego oraz Aprowizacji i Handlu.

Obrady Izb dotyczyły podstawowych zagadnień odbudowy kraju oraz programu działalności samorządu gospodarczego i współudziału tego samorządu w podjętej przez Rząd Jedności Narodowej pracy nad odbudową kraju.

Wydzierżawianie przedsiębiorstw

Okólnik Nr. 128 Ministrów Przemysłu i Skarbu z dnia 19-go czerwca 1945 roku.

W związku z podziałem zakładów pracy państwowych i znajdujących się pod zarządem państwowym stosownie do postanowień okólnika Ministra Administracji Publicznej i Ministra Przemysłu Nr. MAP 18 — P. 124 na przedsiębiorstwa i zakłady mające należeć do Zjednoczeń Przemysłu i do Wojewódzkich Zjednoczeń Przemysłu Miejscowego zarządza się co następuje:

1) Przedsiębiorstwa i Zakłady Pracy, które wejdą w skład Wojewódzkich Zjednoczeń Przemysłu Miejscowego będą mogły być w zasadzie wydzierżawione osobom prywatnym, prawnym i fizycznym stosownie do zasad, które będą ogłoszone po przeprowadzeniu rozgraniczeń; wydzierżawieniu nie będą podlegały te Zakłady Pracy, które istotnie posiadają szczególne znaczenie dla gospodarki wojewódzkiej lub samorządowej.

2) W związku z powyższym Wydziały Przemysłowe Urzędów Wojewódzkich, którym mają być zgodnie z powołanym na wstępie okólnikiem podporządkowanie Wojewódzkie Dyrekcje Przemysłu Miejscowego prześlą do dnia 15 sierpnia 1945 r. do Wojewódzkich Oddziałów Tymczasowego Zarządu Państwowego szczegółowe wykazy Przedsiębiorstw i Zakładów Pracy, które według ich opinii będą ulegały wydzierżawieniu. Umowę dzierżawną zawierać będzie Tymczasowy Zarząd Państwowy, zasięgając opinii Wydziału Przemysłowego Urzędu Wojewódzkiego.

3) Akcja prowadzona obecnie przez Tymczasowy Zarząd Państwowy w kierunku wydzierżawienia Przedsiębiorstw i Zakładów Przemysłowych nie objętych dotąd przez organy Ministerstwa Przemysłu będzie kontynuowana z tym, że Tymczasowy Zarząd Państwowy obowiązany jest przed zawarciem umowy dzierżawy zasięgnąć w każdym poszczególnym wypadku opinii Wydziału Przemysłowego Urzędu Wojewódzkiego co do dopuszczalności dzierżawy.

Powyższe odnosi się do Przedsiębiorstw oraz Zakładów Pracy podlegających kompetencji Ministerstwa Przemysłu.

KRONIKA

Z wystawy metalowej w Krakowie. Dnia 17 czerwca miało miejsce uroczyste otwarcie Pierwszej — w powojennej Polsce — Wystawy Metalowej, urządzonej przez Zjednoczenie branżowe przemysłu metalowego.

Na salach wystawowych w gmachu Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie, przy Pl. Szczepańskim 4, znajduje się 52 stoisk, obrazujących stan i dorobek przemysłu metalowego na terenie naszego Województwa. Wystawa trwać będzie do dnia 17 lipca. Wstęp na Wystawę zł. 5.—, przy wycieczkach zbiorowych 2. —zł. Zwiedzać można co dzień od godz. 8—2o. Wyczerpujące omówienie wystawy, jak i jej dorobku przyniesie następny numer naszego „Informatora Przemysłowego".

Skrzynka pytań

Ob. W. Motawa, Kraków, ul. Dietla nadesłał zapytania, na które udzielamy odpowiedzi:

Czy będzie się ukazywał także „Informator handlowy", poświęcony handlowi?

Redakcja zamierza wprowadzić dział handlowy w „Informatorze Przemysłowym".

Czy Sz. Redakcja umieszczać będzie t. zw. kącik pytań i odpowiedzi?

Tak.

„Fabryka rozdziela pracownikom pewną ilość własnych fabrykatów, tytułem dodatku do pensji".

Robotnik otrzymał wspomniane artykuły nieodpłatnie w ścisłym tego słowa znaczeniu, lecz tytułem dodatku do wynagrodzenia za pracę. Dodatki te obciążają zatem koszty handlowe przedsiębiorstwa i nie podpadają pod pojęcie obrotu z Ust. z dnia 4. V. 1938 o podatku obrotowym.

„Czy od dodatków do pensji winien robotnik opłacać podatek dochodowy od uposażeń i jeżeli tak, to jaką cenę należy brać pod uwagę za towary otrzymywane jako premie ?"

Z odpowiedzi poprzedniej wynika, że wyżej wspomniany dodatek stanowi część wynagrodzenia pracownika (nawet gdyby nie posiadał charakteru stałego, względnie był przyznawany w nierównej wysokości).

Według Art. 43 Ustawy o państwowym podatku dochodowym z 14 grudnia 1935 r. wartość pieniężną dochodów w naturze oblicza się podług ceny z dnia 1 stycznia roku podatkowego. Przepis ten nie został dotąd zmieniony.

Czy dopłaty firm do stołówki należy dołączyć pracownikom do podatku dochodowego od uposażeń.

Zasadniczo kwoty wydawane przez przedsiębiorstwa na stołówki mają na celu uzyskanie większej wydajności pracy pracowników, a co zatym idzie usprawnienie produkcji i jako takie w myśl stosowanej dotychczas praktyki wchodziły w koszty handlowe przedsiębiorstwa i są za takie przez władze skarbowe uznawane, o ile nie przekroczą pewnej wysokości. Wskaźnikiem tutaj jest naogół koszt analogicznego utrzymania, obliczony według ceny rynkowej.

Czy ważne jest, gdy gospodarz domu wypowiada lokal handlowy, powołując się na to, że w umowie zawartej w r. 1939 postanowiono, że najem kończy się za cztery lata?

Według Art. 389 kodeksu zobowiązań najem kończy się z upływem czasu, na który był zawarty.

Jeżeli czas trwania najmu nie jest oznaczony, zarówno wynajmujący jak i najemca mogą rozwiązać najem przez wypowiedzenie z zachowaniem umownego względnie zwyczajowego terminu wypowiedziedzenia.

Tu dodać jeszcze należy, że wypowiedzenie umowy najmu lokalu handlowego nie wymaga zatwierdzenia, gdyż lokale handlowe nie są objęte działalnością komisyj mieszkaniowych.

* * *

Odpowiedzi na resztę pytań w następnym numerze.

Przegląd branżowy

Zjednoczenie przemysłu skórzanego

Centralny Zarząd Przemysłu Skórzanego mieści się w Łodzi (ul. Piotrkowska 260). Okręgowe Zjednoczenie Przemysłu Skórzanego z siedzibą w Krakowie (ul. Basztowa 18, tel. 5oo-11, 5o2-o3) obejmuje teren Województwa Krakowskiego i Rzeszowskiego. Na terenie tym znajduje się uruchomionych siedem fabryk przemysłu garbarskiego. Zdolność przetwórcza tych fabryk wynosi około 235 ton skór surowych miesięcznie. — Skupem skór surowych w okręgu zajmuje się specjalna organizacja: Państwowa Centrala Skupu Skór Surowych. W okręgu pracowała jedna fabryka obuwia, która ostatnio wykonała około 1oo.ooo par obuwia typu wojskowego.

W pierwszych dniach czerwca br. nastąpiło przekazanie czterech fabryk garbarskich przez Wojskowe Władze Radzieckie Zjednoczeniu Przemysłu Skórzanego Okręgu Krakowsko-Rzeszowskiego. Pozwoli to na opracowanie planu produkcji obuwia dla ludności i uruchomienia istniejących dziesięciu fabryk obuwia. Zdolność produkcyjna tych fabryk obuwia, w zakresie tylko obuwia skórzanego, wynosi 57.ooo par miesięcznie. Odpowiednie prace są w toku.

Od Redakcji

W stałym dążeniu do udoskonalenia naszego pisma, spełniając życzenia naszych Czytelników, postanowiła Redakcja wprowadzić szereg nowych działów w „Informatorze Przemysłowym".

I tak:

1) Dział „Sprawy robotnicze", który przynosił będzie wszelkie nowości z zakresu ustawodawstwa pracy, Zw. Zaw., Rad Zakł., i innych dotyczących robotnika;

2) poradnik podatkowy;

3) Skrzynkę pytań, gdzie umieszczać będziemy odpowiedzi na skierowane do Red. zapytania.

Poza tym chcąc umożliwić przedsiębiorstwom łatwiejszy zbyt wyprodukowanych artykułów, nawiązać zerwane wskutek okupacji kontakty handlowe — postanowiła Redakcja zaprowadzić Dział Ogłoszeń. Dokładne dane co do ogłoszeń zamieszczamy poniżej.

Komitet Redakcyjny zaprasza raz jeszcze swych Czytelników do współpracy, poprzez przysyłanie artykułów, projektów udoskonalenia czasopisma i rozpowszechnianie go wśród jak najszerszych sfer.

CENY OGŁOSZEŃ

1 strona druku zawiera 260 mm × 3 łamy

ogłoszenie na 1 stronę	3000 zł
„ „ 1/2 „	1600 zł
„ „ 1/4 „	900 zł
1 mm 1-łamowy . . .	4 zł
Najmniejsze ogłoszenie	60 zł

Drobne: 1-sze słowo 6 zł, dalsze po 3 zł

Redakcja i Administracja, Kraków, pl. Szczepański 5. — Wydawca: Zw. Zaw. Prac. Państw. R. P. Sekcja Wojew. Wydz. Przemysł.
Redaguje: Komitet Redakcyjny. -02233 Druk. „Patria", Kraków, Garncarska 8.